Вопіс фондаў
архіву
Віленскага Беларускага Музэю
імя Івана Луцкевіча

ver 0.2
працоўная вэрсія

Вільня
Віленскі Беларускі Музэй імя Івана Луцкевіча
2023

Зьмест

Вопісы

Нарыс фондаў архіву Віленскага Беларускага Музэю

Збор архіву пачаў складацца з пераезда Сяргея Вітушкі ў Вільню ў 1989 годзе праз зацікаўленасьць гісторыяй віленскіх беларусаў ды праз кантакты Сяргея Вітушкі й Людвікі Кардзіс са старэйшым іх пакаленьнем (да таго часу Вітушка судзейнічаў у суполцы »Талака«, якая была больш палітычным і фальклёрным рухам). Па сфэры інтарэсаў іх абодвох значную частку архіва складаюць матэрыялы (успаміны, фотаздымкі, дакуманты) датычныя гісторыі беларускай адукацыі, галоўным чынам, на Віленшчыне.

Пакаленьне, якое было ў міжваенныя часы дзейным сутворцам беларускае культуры ў Вільні, ў 1990–2000-ых пачало сыходзіць, часта ня маючы каму перадаць сваю спадчыну: Коўш, Анішчык, Тулейка.

Тое ж датычыцца й да эмігранцкай часткі фондаў, да людзей, якія пасьпелі выдаць у Вільні свае мэмуары, перад тым як памерці на чужыне: Шаўцоў, Кіт, Алехнік, Калубовіч.

Канцэпцыя Беларускага Музэю ўключала (і ўключае) захаваньне дакумантаў па гісторыі беларускае культуры Віленшчыны, таму цалкам натуральна асобныя архівы паступова скопліваліся ў хатнім зборы. Калі ў 2021 годзе Музэй атрымаў ад гарадзкога самакіраваньня памяшканьне на Віленскай 20, тады архівы былі перавезеныя туды й, нарэшце рэшт, пачаўся іх разбор і вопіс сіламі валянтэраў.

Папярэдні вопіс архіву Віленскага Беларускага Музэю мае мэтай даць вагульнае ўяўленьне аб зьмесьце, тэматыцы й памерах фондаў. Да поўнага апісаньня ўсіх дакумантаў пакуль вельмі далёка, але ж цяпер дакуманты згрупаваны па фондах, і гэтыя фонды больш-менш апісаныя, але ня кожны дакумант наасобак. Далей плянуецца паступнёва апісваць ка-

лекцыю за калекцыяй, дакумант за дакумантам, далучаць бібліяграфіі, адсутнасьць якіх пакуль даволі ўскладняе працу. Па стопнях ўдакладненьня вопісу будуць выкладзеныя новыя яго версіі і г. д.

Разам з разборам дакумантаў, частку зь іх мы скануем (або фатаграфуем) і выкладаем на нашую старонку на archive.org.

У параўнаньні з першай вэрсіяй вопісу дададзеныя: фонды Зоські Верас, Адольфа Клімовіча (уключае таксама матэрыялы Фабіяна Ярэміча), фотаальбомы сям'і Качынскіх, а таксама ўказьнік імёнаў ды нарыс калекцыяў ангельскай.

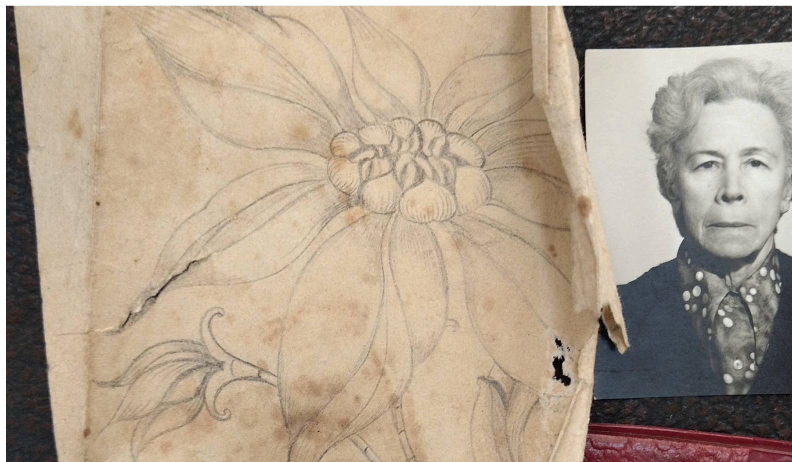
I Асабістыя архівы

Архіў Зоі Коўш (Каўшанкі)

Забраны пасьля яе сьмерці зь яе дому па адсутнасьці ў яе нашчадкаў, якія маглі бы паклапаціцца аб гэткай спадчыне. Дакуманты спакавалі Сяргей Шупа, Сяргей Вітушка, Кастусь Шышэя, Сымон і Лявон Каралі, аб чым быў складзены пратакол, імі падпісаны (уваходзіць у зьмест фонда, гл. стр. 24, 96). Збор быў прыняты Сяргеем Вітушкай ды Людвікай Кардзіс да Віленскага Беларускага Музэю імя Івана Луцкевіча.

Архіў складаецца з вялікае карэспандэнцыі Зоі Коўш, у тым ліку, яе лістоў да мужа — Аляксандра Кратовіча, сасланага ў Варкуту. Сюды жа належыць яе немалая калекцыя паштовак.

Зоя Коўш скончыла Віленскую беларускую гімназію, — аб якой пакінула мэмуары ў зьмесьце архіва, а потым юрыдычны факультэт Віленскага універсітэту (аб чым у архіве засталіся канспэкты лекцый і дыплём). Падчас нямецкай акупацыі працавала юрысконсультам Беларускага нацыянальнага

Малюнак кветкі й фота для дакумантаў Зоі Коўш

камітэта ў Вільні, аб якім так сама засталіся ў архіве рукапісы мэмуараў.

А 1947 Зоя Коўш была рэпрэсаваная, яе вышыванкі ссыльных часаў належаць да музэйнай калекцыі. Аб ссылцы захаваліся рукапісы мэмуара »Азія«. Па вяртаньні з лягеру Коўш жыла спродажам кветак, таму вялікую частку архіва складаюць яе запісы па кветкаводству й фінансавыя падлікі.

За вынікам гэтага архіў умяшчае колькасьць мэдычных папераў (ад рэцэптаў польскіх часаў да кардыяграмы) і безьліч інструкцыяў ад бытавых прыбораў (пыласмокаў і г. д.) 1960–1980 г.г., і яшчэ ветэрынарныя пасьведчаньні, паколькі спадарыня Зоя любіла й мела сабакаў.

Пасьля смерці Коўш была зладжана выстава у яе памяць — матэрыялы выставы таксама ўвайшлі ў архіў асобнай часткай.

Прыклад свойскай рэтушы з фотазбора Анішчыка

Архіў Зоські Верас

Уключае пакуль толькі адзіны том са шматлікіх выданьняў самадруку, якія выдавала ды распаўсюджвала Верас. У збор »Біяграфіі« вайшлі здымкі й аўта- ды біяграфічныя матэрыялы аб беларускіх дзеячах Віленшчыны 1920–1970 гг.

Карэспандэнцыя Верас зьмяшчаецца ў архіве Аляксея Анішчыка (гл. стр. 36).[1]

Архіў Аляксея Анішчыка

Перададзены пасьля яго сьмерці ўдавою Сяргею Вітушку й Людвіцы Кардзіс. Спачатку архіў Анішчыка выглядаў быццам найбуйнейшым, але пад час разбору выявілася, што ў значнай частцы ён складаецца з чужых папераў. Таму справы Янкі Багдановіча, Барыса Кіта, Паўла Карузы былі выдзеленыя ў асобныя калекцыі. Выпадковыя асобныя дакуманты, якія,

1 Адзіны ліст увайшоў ў выданьне: Верас, Зоська. Я помню ўсё: успаміны, лісты. /Уклаў Міхась Скобла. Гародня: Гарадзенская бібліятэка, 2013. Стр. 418.

як кажуць, паходзяць з макулатурнага калектара ў Грыгішках, так сама былі перанесеныя ў спэцыяльны фонд для гэткіх самотных дакумантаў.

З папераў самога Анішчыка засталося па разбору ня шмат: рэпрэзэнтатыўны збор біяграфічных дакумантаў ад часоў Другой Рэспублікі да пост-савецкае Літвы, шырокая — і пакуль ня цалкам разабраная — карэспандэнцыя, вялікі збор гістарычных фотаздымкаў і крыху (асабліва ў параўнаньні з тым, сколькі ён пасьпеў напісаць і выдаць) чарнавікоў мэмуарнай прозы, артыкулаў (часта пад псэўданімамі Чэмер і Сьцяпанаў) ды вершаў.

Аляксей Сьцяпанавіч Анішчык (1912–2007) скончыў Познанскі унівэрсітэт, пад час нямецкай акупацыі Польшчы выкладаў у беларускай школе ў Навагрудку, дырэктарам якой раней быў ягоны бацька, і аб якой потым Аляксей Анішчык зьбіраў матэрыялы (частка іх засталася ў архіве) й выдаў манаграфію.[2] А 1948 годзе ён быў арыштаваны й сасланы ў лягер, звольніўся ў 1962 і праз некаторы час перабраўся жыць у Літву. Большая частка яго запісаў й дакумантаў належыць да апошняга пэрыяду жыцьця, калі Анішчык, тады жыхар Вільні, актыўна далучыўся да беларускага грамадзкага руху: пісаў для беларускай газэтнай старонкі »Пагоня« й іншага беларускага друку, узначаліў Суполку віленскіх беларускіх палітвязьняў (дакуманты якой уваходзяць у ягоны архіў) і г. д.

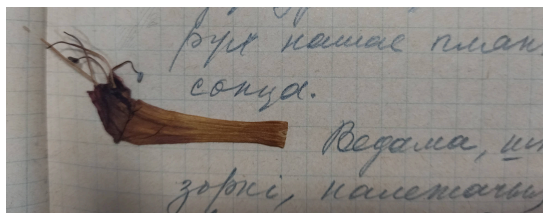
Працягам усяго жыцьця Анішчык сабраў вялікую калекцыю фотаздымкаў па беларускай гісторыі, асобных дакумантаў. Здымкі з большага старальна пракамэнтаваныя (але часам ім жа расфарбаваныя таксама). Значная колькасьць здымкаў карысталася ў выставах аб Віленскай Беларускай Гімназіі і інш.

---

2 Чэмер, Андрэй. Навагрудская беларуская гімназія. Вільня, 1997. – 136 с.

Вядома, што значную частку свайго архіву Анішчык пасьпеў перадаць у Беларусь, хутчэй за ўсё, бібліятэку й рукапісы. Як кажуць, у тым быў задзейсьнены, маўляў, Пятро Краўчанка. Некаторую колькасьць кнігаў зь бібліятэкі Анішчыка ўдава падаравала Міхасю Скобле.

Да музэйнай часткі спадчыны Анішчыка належыць, між іншым, друкавальная машынка, магчыма, забраная ім у Адольфа Клімовіча.

Кветка з вастрожнага пераклада Шнаркевіча

Архіў Тулейкі

Складаецца з фондаў чатырох асобаў:

- Надзеі Маркаўны Шнаркевіч, настаўніцы Віленскае Беларускае Гімназіі,
- Язэпа Канстанцінавіча Шнаркевіча, яе мужа й настаўніка тае жа гімназіі,
- Яна Адамавіча Тулейкі, вучня тае жа гімназіі, якога Шнаркевічы ўсынавілі,
- ды Янкі Багдановіча, вучня тае жа гімназіі й выхаванца Віленскага Беларускага Прытулку.

Паперы перададзеныя Людвіцы Кардзіс нявесткай Тулейкі.

Так сама ў архіў уваходзяць ананімныя гімназічныя канспэкты вучняў, па гісторыі, стылістыцы (самога Тулейкі), прасодыцы, сусьветнай літаратуры за 1930–1950 г. г. Сюды ж належаць і два вельмі цікавыя сшыткі з запісамі гімназісцкіх гульняў.

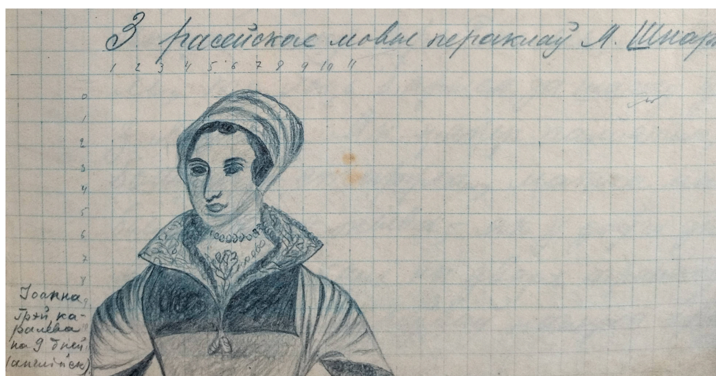
Разам з архівамі быў адданы й кніжны збор, пры чым на шматлікіх кніжках ёсьць гімназічная пячатка Тулейкі.

Архіў Язэпа Шнаркевіча

Архіў Язэпа Шнаркевіча складаецца галоўным чынам с чорных тлустых сшыткаў з успамінамі, перапісанымі з друкаванай кніжкі беларускімі байкамі, перакладамі з Гогаля, Талстога і г. д., якія Шнаркевіч рабіў кожнадзённа, седзячы ў вастрозе на Лукішках у Вільні ў 1927–1928 гадах. Сшыткі аздоблены яго малюнкамі й сухімі кветкамі. Сама турэмная творчасьць была натхнёная Антонам Луцкевічам, які заклікаў арыштаваных беларускіх дзеячаў пісаць на Лукішках, кабы потым выдаць зборнікам. Сшыткі Шнаркевіча ў друк аднак не патрапілі й былі ім закапаныя пад фундамэнт свайго дому й знойдзеныя нашчадкамі пры рэмонтах падмурка значна пазжэй яго сьмерці.

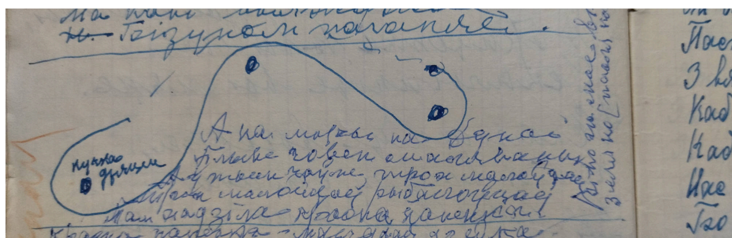
Архіў Надзеі Шнаркевіч

Да архіва самой Надзеі Шнаркевіч (у дзявоцтве Калядзянкі) належаць рукапісы яе артыкулаў па беларускаму фальклёру (вясельле й хрэсьціны; каляндарныя й сямейныя песьні; жаночае адзеньне Палесься), карэспандэнцыя, сувязаная з гісторыяй беларускай гімназіі ў Радашковічах й яе запісы па гісторыі гімназіі ў Радашковічах са слоў мужа Язэпа Шнаркевіча й іншых.

Малюнак *па квадратах* з вастрожнага сшытка Шнаркевіча

Судзячы па заўвагах Зоські Верас у біяграфіі Шнаркевіч, яе творы па фальклору ня патрапілі да друку (гл. стр. 7 ды 45). Матэрыялы аб гімназіях але ляглі ў васнову самаробных альбомаў, якія Шнаркевіч рабіла разам з Верас.[3]

Фальклёрныя зацемкі Надзеі Шнаркевіч: схема з подпісам *кучка дзяцей*, тэкст песьні *А на моры на Дунаі плыве човен маляваны*

Апрача таго, яна пакінула успаміны аб Таварыстве Бела-

3 Пра альбом аб Радашкаўскай гімназіі гл., нп., Верас, Зоська. Я помню ўсё: успаміны, лісты. /Уклаў Міхась Скобла. Гародня: Гарадзенская бібліятэка, 2013. Стр. 301.

рускае Школы ў Вільні (1924–1930) й ліст да »Літаратуры ды Мастацтва« аб апрэсіі беларускае мовы ў Беларускай ССР.

Да абодвох архіваў Шнаркевічаў належаць успаміны аб Несьвіжскай Беларускай Гімназіі, сьпярша запісаныя Язэпам, які быў там настаўнікам, а потым дапрацаваныя Надзеяй з даданьнем успамінаў іншых настаўнікаў ды вучняў.

Архіў Янкі Багдановіча

Адносна невялікі архіў Багдановіча склаўся з асобных збораў Анішчыка й Тулейкі. Умяшчае успаміны Багдановіча, яго вершы (у тым ліку альбом, з любоўю складзены з вершаў і здымкаў), й крыху асобных дакумантаў (ганаровых грамат за настаўніцтва і д. г. п.). Частка архіва чакае перадачы музэю на антрэсолях у кагосьці з віленчукоў.

Лягерны здымак з альбома Багдановіча

Архіў Антона Янкоўскага

Невялікі архіў фальклярыста Віленшчыны Янкоўскага атрыманы разам з паперамі Анішчыка. Тут рукапісы (як фальклё-

рныя, так і бытавыя) і самаробны альбом пра татарскае мястэчка Немеж (Niemież), падараваны Янкоўскім Анішчыку (як сьведчыць надпіс).

Архіў Мікалая Ўлашчыка

Архіў гісторыка й этнографа ўтрымлівае машынапіс мэмуараў пра ссылку ў Сыбір. Лісты Ўлашчыка да Шнаркевіча належаць да фонду Шнаркевіча.

Архіў Паўла Карузы

Зьмяшчае нотныя рукапісы, чарнавікі ўспамінаў пра фальклярыста Грыневіча й вялікі неразабраны збор карэспандэнцыі. Сюды жа належаць дакуманты аб рэабілітацыі Карузы.

Архіў Адольфа Клімовіча

Архіў Клімовіча зьмяшчае нотныя запісы рэлігійнай музыкі часоў, калі Клімовіч працаваў арганістам і некаторыя асобныя дакуманты. Сюды ж належаць і фотаздымкі з пазнавальнай асобнай пячаткай Клімовіча (гл. стр. 101). Апрача таго, у ягоны фонд увайшлі асобныя дакуманты Фабіяна Ярэміча й яго блізкіх й так сама фотаздымак сям'і Юозаса Эйнорыса.

Судзячы па подпісах на фотах, збор паходзіць з калекцыі Анішчыка.

Клімовіч з Ярэмічам былі, верагодна, знаёмыя праз Беларускі інстытут гаспадаркі й культуры (апрача іх абодвух там працаваў таксама й Павал Каруза).

Маёнтак Ярэміча ў Чыгуначнай калёніі (Павільніс), дзе таксама жылі З. Верас з А. Войцікам.[4]

II Фонды прэсы й суполак

Архіў газэты »Наша Ніва«

Вялікі збор лістоў чытачоў і іншай карэспандэнцыі, працоўных матэрыялаў газэты (чарнавікоў, малюнкаў, фотаздымкаў), судовых і іншых дакумантаў добра прадстаўляе ўсю гісторыю й передгісторыю »Нашай Нівы« ад нараджэньня нацыянальнага беларускага руху ў Беларускай і Літоўскай ССР да канца папяровага выданьня »Нашай Нівы« (2016).

Сюды жа пакуль ўваходзяць матэрыялы газэты »Свабода«, й таксама багаты збор малатыражнага друку 1980–1990-ых г.г. беларускага нацыянальнага руху: брашуры, лістоўкі, квіткі, запрашэньні, каляндары, паштоўкі, рэдкія газэты.

Архіў быў перададзены былым галоўным рэдактарам »Нашай Нівы« Сяргеем Дубаўцом. Між іншым, значная частка чытацкай карэспандэнцыі адрасавана на хатні адрэс Людвікі Кардзіс, паколькі на яе была зарэгістравана з пачатку »Наша

4 Верас, З. Я помню ўсё: успаміны, лісты. Гародня, 2013. Стр. 73–76.

Ніва« — іншыя арганізатары выданьня яшчэ ня мелі віленскае прапіскі.

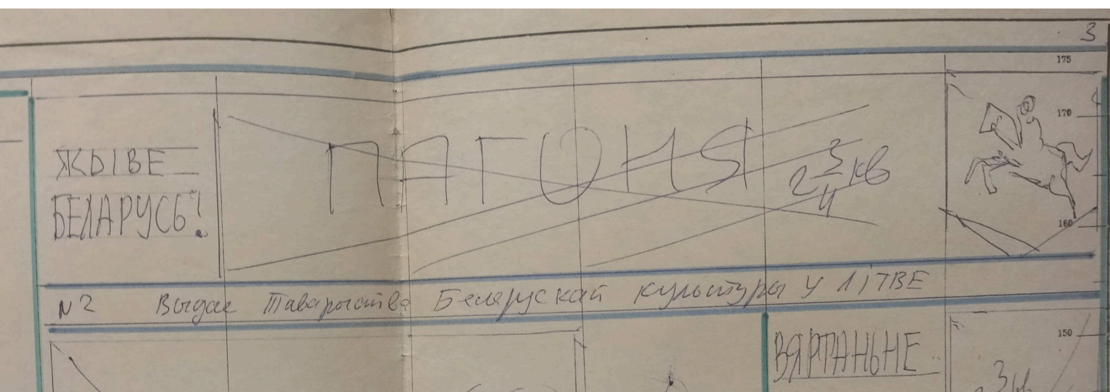
Матэрыялы Аблажэя да кнігі Шаўцова

Архіў Алега Аблажэя

Невялікі пакуль архіў мастака Аблажэя зьмяшчае некалькі яго малюнкаў са збору Анішчыка й Вітушак. Ёсьць таксама тэчка яго рукапісаў з эсэямі для »Руні« й ілюстрацыі да кнігі Шаўцова (у фондзе апошняга). З працягам часу, калі будзе дэталёва разабраны архіў »Нашай Нівы«, дзе Аблажэй шмат супрацоўнічаў, ягоны архіў мусіць папоўніцца дадатковымі матэрыяламі.

Архіў »Пагоні«

Да газэтных фондаў так сама належыць невялічкая, але цікавая дакумантацыя па выданьню беларускай старонкі »Пагоня« у літоўскай газэце »Lietuvos rytas«. Са збора Анішчыка тут захаваныя зацемкі й пляны старонкі, асобныя нумары й лісты чытачоў, якія горача рэагавалі на паўстаньне »Пагоні« і яе артыкулы.

Фрагмэнт накіду беларускай старонкі »Пагоня«

Архіў »Руні«

Архіў сутнае віленскае газэты »Рунь« пакуль не існуе як асобная калекцыя, але разбор іншых фондаў крок за крокам прыносіць паперы й карэспандэнцыі датычныя »Руні«, таму працягам разбораў гэткі фонд паўстане. (Бібліятэка мае пераданую Алегам Мінкіным, рэдактарам »Руні«, яе падшыўку за 1997–2006 г.г. (№ 1–57).)

Архіў сям'і Вітушак

Архіў складаецца з дакумантаў суполкі »Талака« – маладзёвага грамадзкага руху, які дзейнічаў у Менску й агулам Беларускай ССР ў 1985–1990 гадах, развойваючы адраджэньне фальклёру, антымілітарныя, экалягічныя ды анархісцкія акцыі. Сюды ўваходзяць чарнавікі, выпісы, здымкі, прэса й іншы малатыражны друк, самадрук, карэспандэнцыя і г.д.

Другая вялікая частка архіву Вітушак гэта дакуманты самога Віленскага Беларускага Музэю з моманту яго адраджэньня Вітушкай ды Кардзіс (1989 год): здымкі, матэрыялы

Сдымак Сяргея Вітушкі часаў »Талакі«

выставаў, ліставаньні, праекты, прэса аб музэі. Гэтая частка архіву працягвае расьці пакуль Музэй існуе, да яе дадаюцца матэрыялы новых выставаў і г.д.

Трэцяя частка збору: рукапісы мастацкае прозы Сяргея Вітушкі: баек, батлеек, артыкулаў.

Па памерах найвялічэйшыя зборы ўсяго архіву ВБМ ёсьць калекцыі Вітушак ды »Нашай Нівы«.

Архіў Віленскае Беларускае Гімназіі

У асобны фонд выдзелены ўспаміны аб Віленскай Беларускай Гімназіі: тут месьцяцца лісты, рукапісы, друк, фотаздымкі. Частка ўспамінаў пісалася для »Летапіса ВБГ« (Таронта, 1983), іншая частка зьбіралася для сэрыі публікацый у »Руні« пры сьвяткаваньні 80 год заснаваньня Гімназіі. (Матэрыялы гэтыя, прынамсі часткова, зьбіраў і рэдагаваў Сяргей Вітушка). З гэтых запісаў плянавалася кніга, якая аднак ня выйшла, а частка напісанага зьявілася ў іншых пэрыёдыках (у прыватнасьці, у беластоцкай »Ніве«). Яшчэ частку складаюць пра-

Фота Надзеі Шнаркевіч з купэртай з-пад фотапаперы

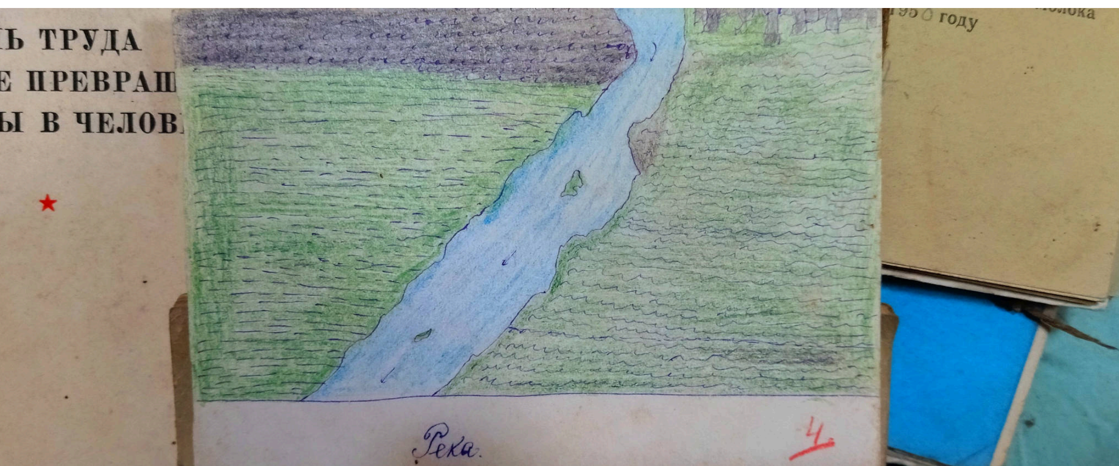
мовы, не прызначаныя для друку, а толькі для моўленьня на імпрэзах самога сьвяткаваньня.

III Калгасныя калекцыі

Архіў Падбродзьдзя

Пераданая а 2022 годзе Алесем Марозікам Людвіцы Кардзіс для Музэя скрыня з паддашка хаты ў Падбродзьдзі, дзе новыя гаспадары пазбавіліся ад чужое спадчыны. Невялікі збор (захаваны ў скрынцы з-пад абутку Віцебскай абуткавай фабрыкі) умяшчае рэдкія й нявельмі дасяжныя дакуманты калгаснага жыцьця 1950-ых г. г. (табліцы надояў, пакосаў і д. г. п.), асобныя дакуманты, кранальныя нататкі мясцовай беларуска-польскай гаворкай памежжа, прыгожы малюнак з тытулам »Рака« й невялікі зьмест кніжак 1920–1950-ых. Ра-

зам са зборам было перададзена радзіва-прыёмнік »Заря« даволі уражальнага выгляду.

Школьны малюнак »Рака« з адзнакай 4 (добра)

Архіў Даўжукоў

Падобны жа архіўчык калгасных дакумантаў, толькі 1970-ых гадоў, уяўляе сабой збор двох пакаленьняў сям'і Даўжукоў з беларускага калгаса на Маладзеччыне. Адкуль гэты збор паўстаў, ніхто пакуль ня памятае.

IV Эміграцкія і кніжныя зборы

Тут захоўваюцца матэрыялы падрыхтоўкі выданьня мэмуараў. Сюды належаць архівы эмігрантаў Аўгена Калубовіча, Сымона Шаўцова (перададзеныя Алегам Мінкіным, яго выдаўцам), Сымона Шарэцкага, Марыяна Пецюкевіча, Міхася Белямука.

Адрозніваюцца ад іх па зьместу архівы двух яшчэ эмігрантаў: Алеся Алехніка, які складаецца са здымкаў, і Барыса Кі-

Антысэміцкая паштоўка з фанэры са збора Коўш

та, ў які вайшлі лісты, яго ўспаміны й матэрыялы дэдыкаваныя яму. Абодва архівы перадаў Алег Мінкін.

Не эміграцкі, але падобны да таго па зьместу фонд складаюць рукапісы Міраславы Русак па падрыхтоўцы яе кнігі »Лявонава доля« пра віленскага друкара Станіслава Станкевіча й макет кнігі Паўлы Ўрбан аб паходжаньні літоўцаў.

V Друк і фотаархіў

Па-за пералічаным застаюццца буйныя па памерах часткі, якія былі большасьцю ахвяраваныя разам з дакумантамі (часам у колькасьцях значна большых), аднак патрабуюць апісаньня наасобак. Сюды належаць:

- калекцыі часопісаў і газэтаў з 1930-ых па 2010-ыя, ад »Шляху Моладзі« часоў Другой Рэспублікі й »Шляху« часоў другой нямецкай акупацыі да падшывак

»Руні« й »Нашай Нівы« працягам усяго іх існаваньня, з улікам кароткатэрміновай прэсы, самадруку й эмігранцкай пэрыёдыкі;

- кніжныя зборы рэдкага друку 1930-ых, перададзеныя разам з архівамі Тулейкі, Анішчыка й іншых, — як і пэрыёдыка, яны адыходзяць да бібліятэкі ВБМ, за вынікам асобых выпадкаў (калі кніга ўмяшчае сутныя заўвагі ўладара ці іншыя асабістыя рысы, або кніга належыць да збора аб выданьні);

- калекцыі фотаздымкаў, па памерах вялічэйшыя за папяровы архіў, але кабы апісаць і спарадкаваць іх, патрэбна значна больш часу;

- калекцыі паштовак, сярод якіх найбуйнейшыя належаць Зоі Коўш і Алене Тарас (перададзеныя разам з сямейнымі фотаальбомамі сям'і Качынскіх), але так сама й шмат іншых са збораў Вітушак, Анішчыка і іншых;

- калекцыі значкоў, мэдаляў, сьцяжкоў і г.д. (гл. прыклад на стр. 106).

- рэчы, перададзеныя з архівамі, кшталту друкмашынак Коўш й Анішчыка.

Апрача ўсяго гэтага таксама зборы перакапіяваных дакумантаў, артыкулаў і падобнае, што часам ужо не захоўвае ані паходжаньня, ані мэтаў паўстаньня й таму, мусі, з большага перайдзе да бібліятэкі й перапрацоўкі паперы.

Вопіс

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова

І. Архіў Зоі Коўш

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Коўш, Зоя	Успаміны: Бел. Нац. Камітэт, Др. сусьв. вайна	маш.		4 арк (2 асоб.)	бел
Коўш, Зоя	”Беларускі студэнцкі саюз” (успаміны)	маш.		11 арк	бел
Коўш, Зоя	Успаміны пра жыцьцё бел. інтэлігенцыі ў міжваеннай Вільні, Бел. нац. камітэт	рук		11 сш.	
Коўш, Зоя	Asia. Успаміны пра ссылку	рук		1 сш.	бел (кір)
Коўш, Зоя	Успаміны й публіцыстыка лацінкай	рук.		7 сш.	бел
Коўш, Зоя	Успаміны й публіцыстыка лацінкай (асобныя арк.)	рук.			бел
Коўш, Зоя	Сшытак з дзёньнікам (толькі 1 запіс), бытовыя запісы	рук	1982	1 сш.	
Коўш, Зоя	Сшытак з чарнавікамі лістоў (між імі пра выкладчыка ВБГ хрысьціянскай маралі), запісамі пра кветкі ды быт. запісамі	рук		1 сш.	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Коўш, Зоя	Сшыткі з рэцэптамі. Сшытак з касмэтычнымі рэцэптамі	рук		4 сш.	
Коўш, Зоя	Сшыткі пра кветкі	рук		5 сш.	
Коўш, Зоя	Карэспандэнцыя: паштоўкі, лісты, капэрты	рук	1939–94	3 скр.	бел, рас
Коўш, Зоя	Лісты да мужа (Кратовіча); ліст Коўш да невядомай асобы: “Дорогая Надя!” (лісты без капэртаў, паштоўка)	рук	1961–69	60 асоб.	рас
Коўш, Зоя	Чужыя лісты да яе й яе мужа (лісты, капэрты, паштоўкі)	рук			бел, рас
Коўш, Зоя	Калекцыя пустых паштовак ды капэртаў	друк, фота			
Коўш, Зоя	Калекцыя старых паштовак разам з ліставаньнем і сямейнымі здымкамі	рук, фота	1930–60	2 альб.	бел, рас, пол
Коўш, Зоя	Кансп. (юр. ф-т: Prawo handlowe, Prawo hipoteczne)	рук., друк	1936–37	3 сш.	пол
Коўш, Зоя	Быт. дакуманты, бел. культура: праграмкі, анкеты ігд	друк, маш.		5 тэчак	рас, бел
Коўш, Зоя	Быт. дак.	рук, друк		1 тэчка	рас
Суровец, Елизавета Осиповна	Пасьведчаньне акушэркі маці Коўш; тут жа яе здымак	рук, фота	1904-V-05, Гародня	1 арк	рас
—	Інвэнтарны вопіс дома ды маёнтка з чарцяжом (узг. Коўш Элеанора)	рук, рыс	1949	1 тэчка	літ, рас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Дак. аб прыёме спадчыны Зоі Коўш. Падпісалі: Вітушка, Сяргей; Шупа, Сяргей; Шышэя, Кастусь; Кароль, Сымон; Кароль, Лявон	маш. з рук. заўвагамі	1994	1 арк	бел
Кардзіс, Людвіка	Мэню пахавінных абедаў, на гадавіны ігд. Тут жа сьмета на помнік кс. Альбіну Стэповічу	рук	1994–95	19 арк	бел
—	Мат. выставы пра Коўш: чарнавікі, друк. ўспаміны "Кузьня бел. духу" (Вільня, 1995), рэпрадукцыі, паштоўкі, подпісы пад экспанатамі, нэкралёг, біяграфія	друк, рук, фота		1 тэчка	бел
Коўш, Зоя	Чыстая папера	—	1940–80		
Кратовіч, Аляксандар	Дзёньнік	рук	1970 і раней	1 сш.	рас

2. Архіў газэты "Наша Ніва"

—	Фота; чарнавікі й копіі артыкулаў	рук., друк, фота			бел
—	Рукапісы, выразкі з друк. нумароў	рук., друк, фота		12 тэчак	бел, рас
—	Карэспандэнцыя (рук. чытачоў), сьценгазэта	рук, маш.			бел, рас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова

3. Архіў Паўла Карузы

Каруза, Павал	Нотныя рук.; чарнавік манаграфіі; быт. запісы (хатняе ліставаньне з жонкай)	рук., маш.			
Каруза, Павал	“Нарыс Паўла Карузы пра Грыневіча фальклярыста” (чарнавік)	рук		33 арк	бел
—	Лісты да Паўла Карузы (са зб. Анішчыка)	рук		6 тэчак	

4. Архіў Аляксея Анішчыка

4.1 Артыкулы

Сьцяпанаў, Ал. (Анішчык)	“Жыве песьня і мова — жыве дзяржава!”, арт.	маш. (праз сіньку)	2003-V-05, Вільня	1 арк	бел
Чемер, Андрей (Анішчык)	“Радости двойного праздника. Возрождение национальной активности белорусов”, арт. пра фэстываль бел. песьні ў Кляйпэдзе	?		3 арк	рас
Чэмер, Андрэй (Анішчык)	“Пасьпяховы дэбют”, артыкул пра фэстываль бел. песьні ў Кляйпэдзе		2001-X-10, Кляйпэда-Вільня	6 арк. з дубл.	бел
Анішчык Аляксей	“Stosunki polsko-białoruski w okresie międzywojennym”	рук.	1997, Вільня	10 арк	пол

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Анішчык Аляксей	“Хорошие люди есть всегда (Психо-неврологическая больница в Вильнюсе)”, узг. Валдас Банайціс	маш	б/д, Вільня	15 арк з дубл.	рас
Анішчык Аляксей	“Аляксейчык Аляксандр — кароль псыхатэрапіі”, арт. (скончаньне)	копія з друку	1994-XI-11, Вільня	1 арк	бел
Анішчык Аляксей (?)	“Віленшчына”, арт.	маш. з праўкамі		29 арк (з дубл.)	бел
Чэмер, Андрэй (Анішчык)	“Залаты фонд нацыі”, арт.	маш. з праўкамі		5 арк	бел
Анішчык Аляксей	“Беларуская шляхта”, арт.	маш. аўт.		3 арк	бел
Анішчык Аляксей (?)	“З суквецьця нацыі”, арт. (фрагм.)	рук. (сш.)		6 арк	бел
Сьцяпанаў, Ал. (Анішчык)	“Талака-талака! роднай песьні плынь-рака!”	маш.		3 арк	бел
Чэмер, Андрэй (Анішчык)	“Гэта было ў Вільні... Ушанавалі памяць нац. героя”, арт. пра перазахаваньне Луцкевіча	маш. (сінька)	1991-05, Вільня	2 арк	бел

4.2 Мэмуары

Анішчык Аляксей	“Пазарасталі сьцежкі дарожкі”, успаміны	маш. (фрагм.)		∼250 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Анішчык Аляксей	“Золото и петля (быль)”, аповесьць ці ўспамін аб 1940-ых гг.	маш. (фрагм.)	1960-70ыя?	3 арк	рас
Анішчык Аляксей	“Гэта была вясна 1957-га года, хварэла маці...”, адцінак, цытуецца ліст Б. Кіта	маш. з заўвагамі		6 арк	бел
Анішчык Аляксей	“Как я стал врагом народа”, успамін	маш.		2 арк	рас
Анішчык Аляксей	“Ад вясны да зімы на нарах з капітанам Сокалам Кутылоўскім”, успамін	маш. праз сіньку		9 арк (з дубл.)	бел

4.3 Чарнавікі й фрагмэнты

—	“Закон і вакол закона”	рук		1 сш.	бел
—	“Радзяцца беларусы Віленшчыны”	рук		2 арк	бел
—	“Бацькава хата”	рук		1 арк	бел
Чэмер, Андрэй (Анішчык)	“Бацька” (“Асфальтавая дарога, якая бяжыць ад Навагрудка да Баранавіч...”)			1 арк	бел
—	“Як на споведзі”	рук		1 арк	бел
—	Запісы на старонках літоўскага падручніка	рук, друк			рас
—	“Лжывыя міфы”, антысавецкі арт.	рук		2 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	“На новай бацькаўшчыне”, адрывак пра канадскую эміграцыю (пра Кіта?)	маш.		1 арк	бел
—	“II Усенародны кангрэс”, фрагм.	маш.		3 арк	бел
—	Фрагм. пра Аляксандра Орсу; тут жа арт. Васіля Плескача “Др. Аляксандар Орса”	маш., друк			бел
—	“Што думаюць пра нашу мову Ангельцы?”, фрагм. артыкула пра Сусьветны зьезд таварыства “Бацькаўшчына”; на др. баку вершы	рук, маш.		4 арк	бел
—	“Фінал” (“Многаслоўе падзеяў, падзеяў і здарэньняў змантавалі не малую кнігу...”)	маш. з пячаткай ТБК		1 арк	бел
Чэмер, А. (Анічшык)	“Праф. Эпімах-Шыпіла”, біяграфіч. спраўка	маш. з праўкамі		1 арк.	бел
—	“Homo-lupus” (“Як вядома, вельмі старыя людзі дзяцінеюць...”)	маш.		2 арк	бел
—	“Справа патрыятызму ці сумленьня?”, чарнавік	рук		1 арк	бел
—	Сшытак выпісаў і нарысаў (карычневы)	рук., выразкі		96 арк	бел
—	Сшытак выпісаў і нарысаў (з пейзажам)	рук., выразкі		96 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Сшытак выпісаў і нарысаў (з Чурлёнісам): зацемкі, выпісы з Сакрата Яновіча, копіі з Starożytna Polska за 1886 аб Навагр. павеце	рук		48 арк	бел, пол
—	Розныя аркушыкі	рук		5 арк	бел, рас
Чэмер, А. (Анічшык)	Старонкі машынапісаў	маш.		4 арк	бел

4.4 Матэрыялы па Наваградзкай Гімназіі

Анішчык Аляксей	Сшытак чарнавікоў і выпісаў пра Наваградзкую гімназію	рук		1 сш.	бел, пол
Анішчык Аляксей	“Наваградзкая Бел. Гімназія: адказы на пытаньні Алюнці (Аллы Орса)”, заўвага: «Да Успамінаў “Пазарасталі сьцежкі-дарожкі”»	копія з рук. з заўвагамі		2 арк	бел
—	Сьпісы экспанатаў пра Навагрaдак з калекцыі Нац. Музэю у Варшаве, адрасавана Анішчыку	маш., копія		10 арк (з дубл.)	пол
Сланеўскі, Ігнат Андрэевіч	З успамінаў. Пра школу ў Наваградку	маш.		1 арк	бел
Норык, Соф’я Мікалаеўна	Успаміны	маш.		1 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Анціпенка, А. І.	Рэц. на кн. Анішчыка “Наваградская Бел. Гімназія”; тут жа рэц. на кнігу Анішчыка пра Барыса Кіта	копія з маш.		3 арк	бел
Кіт, Барыс	Рэц. на кн. Анішчыка “Наваградская Бел. Гімназія”	копія з рук.	1992	1 арк	бел

4.5 Вершы розных асобаў (у першую чаргу самога Анішчыка)

Паўлоўскі, М. (Анішчык?)	“Здарэньне”; тут жа выразка з газэты з “Одой к радости” Шылера (па-расейску)	маш., друк		2 арк	бел., рас.
Сьцяпанаў, А. (Анішчык)	“І наша кроў лілася на Монтэ Касіно”	маш. (праз капірку) з заўвагамі Анішчыка		1 арк	бел
Чэмер А. (Анішчык)	“Вечарынка” (“Сыплюцца брыльянты-зоры...”)	маш. з заўвагамі		1 арк	бел
Чэмер А. (Анішчык)	“Ниёле” (“Наскучив сидеть на небесном престоле...”)	аўт. маш. з заўвагай “дубль”		1 арк	рас
—	“Дуб гігант упаў, памёр, Але многа ўспамінаў...”	маш. з заўвагамі		1 арк	бел
Анішчык	“Валентину в день юбилея” (“Согласно с законами вечными в мире Родился ребенок в далекой Сибири...”)	маш. з заўвагамі		1 арк	бел
—	Сшытак вершаў бяз аўтара	рук.	1959–62	1 сш.	рас, бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Сшытак вершаў (тж Анішчыка) і карцінак з прэсы	рук., друк	1959–66	1 сш. (100 стр.)	рас, бел
—	Рукапіс вершаў (супадаюць з вершамі са сшытку): “Во избежанье клеветы боюсь с тобою встретиться...”, “Взглянули розы на тебя и зависть сушит их...”, “Я утром, днём или ночной порой...” “Наперакор інтрыгам злых людзей...” “Дзяўчынка! Любая! мой скарб адзінны!”	рук.	1963	3 арк	рас, бел
Анішчык	Адцінкі з “Мондзінскай баллады” (?)	маш. з заўвагамі		4 арк	бел
Анічшык (?)	“Дарагой сястрыцы на ўспамін” (Верш пра Наваградак): “Алёнушка, любімая сястрыца, як часта спамінаю я цябе...”	рук.		1 арк	бел
Геніюш, Ларыса	“Мова мая”	рук. праз капірку		1 арк	бел
Амашукели, Реваз	“На кладбище мамелюков”	рук. праз капірку		1 арк	рас
—	“Ніколі” (“Над гонар і славу, над чары каханьня...”): “З уставу праграмы Хрысьціянскай Дэмакратычнай Злучанасьці Беларусаў” (Менск, 1920, стр. 20)	рук. праз капірку		1 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Пярловіч, Самсон	“Зямля дзядоў маіх”, “Ясенін і ясень” (2 вершы з праўкамі Анішчыка)	рук.		1 арк	бел
—	Фрагм. паэмы (стр. 17, 19-21): “Заходзяць раз, я помню, тры асілкі — муляры, майстры...”	маш. з рук. ўст.		4 арк	бел
—	“Ці позна мы ўстаём, ці рана”, палітычны верш	рук.	2000ыя?	1 арк	бел
Буйло, Канстанцыя	“Люблю наш край, старонку гэту” (не рука Анішчыка)	рук.		1 арк	бел
—	“Ответ Есенина на евангелие Демьяна Бедного” (са зб. Тулейкі)	рук.		2 акр	бел

4.6 Асабістыя дакументы Анішчыка

Анішчык, Аляксей	Аўтабіяграфія (варыянты), газэтная выразка пра значэньні ймёнаў	маш. з рук уст., друк	1995	39 арк	бел
Анішчык Аляксей	“Біяграфія Аляксея Анішчыка (Андрэя Чэмера)”	раздр.		2 арк	бел
—	Асабістыя дак. Анішчыка: характэрыстыкі, спраўкі, запрашэньні, пасьведчаньні ігд	маш., рук., друк	1921–2002		рас, пол, ням, бел, літ
Анішчык Аляксей	Граматы, атэстат Познанскага ун-та	друк, рук			літ, пол

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Характэрыстыкі й водгукі пра Анічшчыка, копіі даравальных надпісаў ад знакамітасьцяў	маш., копіі	1944–90		бел, рас
Анішчык Аляксей	Дак. аб друку кніг Анішчыка (“Мондзінская балада”, “Партрэты”, “Сяргей Хмара”)	рук, друк	2001–02		бел, літ
Анішчык Аляксей	Быт. паперы, візытоўкі, адрасы, запрашэньні, праграмкі	рук, друк		2 тэчкі	
Анішчык, Аляксей	Тэлефонныя кніжкі; тут жа сьпіс кантактаў беларусаў у Вільні	рук.		4 асоб., 1 арк	бел
Анішчык, Аляксей	Нататнік ці дзёньнік яго: апісаны пахавіны Галі Астроўскай, узг. Пётр Конюх	рук. (сш.)	1994	1 асоб	бел

4.7 Асабістыя дакуманты сваякоў Анішчыка

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Зінкевіч, Ксаверы	Цесьць Анішчыка. Пасьведчаньне	друк з рук. ўст.	1922, Полацк	1 арк	
Зінкевіч, Ксаверы	Загад ветэрынару Зінкевічу ў сувязі з чумой	рук	1922, Полацк	1 арк	рас
Зінкевіч, Ксаверы	Удостоверение фельдшера	фота, рук, друк	1918, Полацк	1 арк	рас
Зінкевіч, Ксаверы	Фотаздымкі з подпісамі (“замардаваны бандытамі”) Анішчыка й дачкі	фота, рук	1920, Полацк	4 фота	пол, бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Сівола, Сабіна	Фота з дакумантаў: Сиволо, Сабина (мэдычная сястра, цёшча Анішчыка), копія з кам. Анішчыка	рук	1914 (?), Полацк	2 асоб	рас

4.8 Дакуманты арганізацый

—	Статуты Бел. таварыства зьняволеных і ссыльных у Літве: дакументы заснаваньня, пратакол	маш., рук	1992–2002	34 арк.	бел., літ.
Шышэя, Кастусь	Членскі білет Бел. згуртаваньня палітвязьняў	друк з рук. ўст.	1995-III-03, Вільня	1 арк	бел
Анішчык: Аляксей	Асобнае пасьведчаньне чальца	друк	Вільня, 1993-III-25	1 арк	літ
Анішчык Аляксей	“Да гісторыі з дамкамі па вуліцы Жыгімонту (Зыгмунтоўскай) 12 ў Вільні”, арт. аб канфлікце вакол будынку ТБК ў Вільне. Ад імя Таварыства палітычных вязьняў і ссыльных. Узг. Марыяна Радзівіл, Хведар Нюнька	раздр.	2009-VIII-08, Вільня	6 арк	бел
Анішчык, Аляксей	Адкрыты ліст пра “подлага стукача”	маш.		1 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Чернявский, Владислав	“Свидетельство...”, копія архіўнага сьведніцтва аб адабраньні бел. маёмасьці польскімі ўладамі з пячаткай Згуртаваньня палітычных вязьняў й подпісам Анічшыка	копія з маш.	1991-IV-04, Вільня	4 арк	рас
Анішчык Аляксей	Статуты грамадзкіх арганізацыяў, сьпіс арганізацыяў (ТБК, ТБШ і інш)	маш., копіі з маш.	1988	11 акр	бел

4.9 Карэспандэнцыя

Анішчык Аляксей	Карэспандэнцыя да Анішчака; таксама прэса 1980–90; ліставаньне Анішчыка й Карузы аб рэабілітацыі	рук, друк, копіі, выразкі з газэтаў		4 тэчкі	бел, рас, пол

Лісты да Анішчыка: Карэспандэнцыя (разабраная)

Абрамовіч, Уладзіслаў					
Аляшкевічы (Oleszkiewicz), Антаніна ды Мікалай		рук			бел
Аніська, Аўген					
Анішчык, В.					
Апанасевіч, Валеры					

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Атычыннікаў, Віталь					
Банайцiс, Валдас					
Барысаглебскі, Леанід					
Баяроўскі, М.					
Белямукі, Міхась ды Тамара					
Бітэль, Н.					
Вабішчэвіч, Аляксандр Мікалаевіч		рук	Брэст		бел
Верас, Зоська (Войцікава, Людвіка)		рук	1974, 1976, 1978, 1980, 1982, 1988	2 л. + 9 паштовак 11 арк	бел
Герасімовіч, Ніна					
Грыцкевіч, Анатоль					
Грыцкевіч, Валянцін					
Дроздза (Drożdza)			1999		
Еднач, Зоя Міхайлаўна	Клюб “Спадчына”	рук	1993-I-01	1 л.: 2 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Ермаловіч, М.		рук	1988-IV-04, Маладзечна	1 л., 1 арк	бел
Караткевіч, Уладзімір		рук., копія рук.	1979-V-05	2 л.: 2 арк	бел
Касьцюшка, Леакадыя Іванаўна		рук		1 арк	бел
Каханоўскі, Генадзь					
Кіт, Барыс					
Коўш, Сьвятлана					
Лаўрычонак, Пятро		копія рук.		2 арк	
Лецка, Рыгор					
Лецка, Яўген					
Ліс, Арсень					
Літынская, Н.В.		рук	1982-I-01, Луга	паштоўка, 1 арк	рас
Лукашэвіч		рук	1991-V-05	1 л.: 1 арк	
Луцкевічы, Галіна ды Лявон		рук	1984–85, 1988	3 паштоўкі, 3 арк	бел
Лявон		рук	Ліда		
Марита и Зарета		рук	1991	2 л., 2 арк	рас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Мікхліч, М.					
Мірачыцкі, Леў					
Набагец, У.					
Новік-Пяюн, Сяргей		маш.	1971-VII-07, Менск	1 л., 1 арк	
Орса-Рамана, Ала		рук		2 л., 2 арк	
Петрыкевіч, Міхась					
Прыхан, Уладзімір					
Пяткевіч, Аляксей					
Рагуля, Барыс					
Раковіч, А.					
Савоська, Павал					
Склубоўскі, Вінцэнт		рук	1974-XI-11, Беласток		бел
Сянько, В.		рук	Белавусава		бел
Танк, Максім		рук	1971-VII-07, 1985, Менск	паштоўкі, капэрты, 4 арк	бел
Танкевіс, Леапольд			1983-II-02, Ныса		бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Трусава, Алена					
Трыпуцька (Trypućko, Józef)		маш., рук	1971, 1982, Упсала	3 л., 3 арк	пол
Туронак, Юры			2002, Варшава	ліст, капэрта, 2 арк	
Уманец, Вераніка		рук	1982-I-01, 1984-III-03, 1984-VI-06, Сан-Францыска	5 л., капэрта, 6 арк	пол
Урбановіч, У. А.		рук	1989-IX-09, Валеўка	ліст, капэрта (фраг): 1 арк	
Усюкевіч, Яўген		рук	2003-XII-12	ліст: 2 арк	
Цыхун, Апанас					
Чыгрын, Сяргей					
Швец, Віктар					
Шнаркевіч, Надзея					
Якуб. (Якубоўскі?)	Пра фота з Ксеніяй Андрэеўнай ды настаўнікам Якімовічам	рук	1982-III-03	ліст: 1 арк	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Янкоўская, Галіна					
Янкоўскі, Антон					
Зінкявічус, Зігмунт (Zinkevičius, Zigmuntas)				квітанцыя, капэрта: 1 арк	
Анішчык Аляксей	Карэспандэнцыі: ліставаньне з арганізацыямі (гл. ліст аб радстве з Галінай Янкоўскай)	рук, друк, копіі, выразкі з газэтаў, фота	1995		

4.10 Фотаархіў Анішчыка

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Булгак, Ян	Ilustracja szkolna: Nowogródek, ruiny zamku; rynek	фота друк веліка-фарматны		1 арк	пол
Анішчык Аляксей	Альбом здымкаў віленскай беларускай тэматыкі з подпісамі (Віленская бел. гімназія, Янка Багдановіч ігд)	рук	Вільня	19 арк	бел

(Далей фотаархіў не апісаны)

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Чыстая папера Анішчыка	—		сшыткі	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова

4.11 Са збору жывапісу

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Znamierowski, Mirosław (Czesław)	Малюнкі Міраслава (Чэслава) Знамероўскага “Віленшчына”, “На Балтыцы” (Mirosław [Czesław] Znamierowski “Wilenszczyzna”, “Nad Baltykiem”) і інш., алей й акварэль; арт. Анішчыка (Znad Wilii, 1992)	алей, акварэль; друк	1987	18 асоб, 2 арк	пол

4.12 Друк

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Копіі дакумантаў, выразкі з газэтаў, часопісаў і г.д.			скрыня	
—	Розныя гістарычныя дакуманты й копіі. Між інш.: Наваградская гімназія	друк, копіі	1914–94		

5. Архіў Янкі Багдановіча

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Багдановіч, Янка	“З мінулых дзён” (успаміны): Пра 1915–18 г.г. Выд.: Янка Ваўштолскі. З мінулых дзён // Шлях моладзі, 1931, №5–7, 10, 11	копія друка (сш.), маш. (па друку).	1931	45 арк	бел
Багдановіч, Янка	“З мінулых дзён. Барунскі прытулак. 1919–20”, “др. частка”	маш. (сш.)	1974	11 арк	бел
Багдановіч, Янка	“З мінулых дзён”. Успаміны (Бел. прытулак у Вільні і інш.)	рук (сш.)	1970	28 арк +	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Багдановіч, Янка	“Бел. прытулак у Вільні” (са зб. Тулейкі)	рук (сш.)		19 арк	бел
Багдановіч, Янка	«Часопіс “Шлях моладзі” 1929–1939 гг.»	маш.	1989	14 арк	бел
Багдановіч, Янка	“З мінулых дзён”. Сям’я Багдановічаў: Успаміны й вершы	рук., маш. (сш.)	1985	21+18 арк	бел
Багдановіч, Янка	“З мінулых дзён”: альбом вершаў з фотаздымкамі (са зб. Тулейкі)	рук (сш.)	1975, Вільня		бел
Багдановіч, Янка	Праца педагагічная ў Віленскіх школах 1944–74	маш.	1974	14 арк	бел
Багдановіч, Янка	“Поўнач (успамін з прошлага)” 1952–56: пра ссылку ў Варкуце	маш., копія фотазымка з подпісам	1988	19 арк	бел
Багдановіч, Янка	Вершы	рук., маш.	1984–89		бел
Багдановіч, Янка	Вершы	маш. (сш.)	1984	34 арк	бел
Багдановіч, Янка	Вершы: II сш.. Тут жа: “Янку Багдановічу на дзень 80-ых угодкаў”; Зьмест тэкстаў Багдановіча (рукапіс фламастэрам)	рук., маш.		33 арк	бел
Багдановіч, Янка	“Салаўіныя трэлі”, сш. вершаў (са зб. Тулейкі)	рук	1984, Вільня	1 сш.	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Баграновіч, Янка	Аўтабіяграфіі (службовыя) й бібліяграфія	рук			
Баграновіч, Янка	Аўтабіяграфія (да 1927 г.)	рук		1 арк	
Баграновіч, Янка	Аўтабіяграфія (да 1927 г.)	рук		2 арк	
Баграновіч, Янка	Аўтабіяграфія (да 1974 г.) са сьпісам публікацый ды сьпісам непубл. успамінаў	рук		1 арк	
Баграновіч, Янка	Аўтабіяграфія (да 1956 г.) са сьпісам міжваенных публікацый	рук		5 арк	
Баграновіч, Янка	Альбом здымкаў (з подпісамі): сямейныя здымкі, копіі гістарычных віленскіх	фота, рук	1930–85	1 альб.	бел
Баграновіч, Янка	Альбом здымкаў (з подпісамі): Зоська Верас, Забейда, Адам Станкевіч, Пудакевіч, кнігар Станіслаў Станкевіч, Адольф Клімовіч, Марачкін, Пётр Сергіевіч, і інш, паштоўкі	фота, рук	1929–86	1 альб., асобныя фоты	бел

Дакуманты

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Баграновіч, Янка	Дакуманты аб рэабілітацыі	маш.	1968, 1990	6 арк	
Баграновіч, Янка	Атэстат	друк з уст. ад рукі	Вільня, 1943	1 арк	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Баградановіч, Янка	Грамата (garbės raštas)	друк з маш. ўст.	1966	2 арк	
Баградановіч, Янка	Грамата (garbės raštas)	друк з маш. ўст.	1967	2 арк	
—	Артыкулы з газэтаў пра яго	друк, маш.	1986, 1988		
Баградановіч, Янка	Капэрты й запрашэньні ад арганізацый (“Сябрына” і інш.) Між іх на сьвяткаваньне юбілею ВБГ	друк, маш.	1989–90	6 асоб.	
Баградановіч, Максім	“Вянок” (Менск, 1981) з даравальным надпісам Людвіцы Кардзіс ад Янкі Баградановіча	друк, рук. заўвага			бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова

6. Архіў Зоські Верас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Верас, Зоська	“Біяграфіі”. Кніга самадруку: аўта- й біяграфіі дзеячаў віленскага бел. руху: Ванда Лявіцкая, Аркадзь і Алеся Смолічы, Юлія Бібіла, Надзея й Язэп Шнаркевічы,[5] Антон Войцік, Уладыслаў Паўлюкоўскі, Адольф Клімовіч, Ян Шутовіч, Франук Грышкевіч, Янка Пачопка, Янка Багдановіч, Мар’ян Пецюкевіч, Сяргей Новік-Пяюн, Станіслаў Грынкевіч, Мікола Марцінчык, Усевалад Фальскі, Антон Васілеўскі, Пётр Ластаўка, Міхась Забэйда-Суміцкі	маш.	п. 1983	1 асоб. (95 стр.)	бел.
Луцкевіч, Лявон	“Партрэты віленчукоў: сямейны партрэт Надзеі і Язэпа Шнаркевічаў. №20, III-яя сэрыя” (скрыпт перадачы на радзіва “Свабода”	маш з рук дадаткамі	п. 1974	3 арк.	

5 Верас узгадвае біяграфію Н. Шнаркевіч, як ужо складзеную, ў лісьце А. Лісу (1987-II-08), які зьбіраўся пісаць аб Шнаркевіч для энцыкляпэдыі (гл. Верас, З. Я помню ўсё. Гародня, 2013. Стр. 350).

7. Архіў Вітушак

7.1 Гісторыя Віленскага Беларускага Музэю

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Вітушка, Сяргей	Матэрыялы музэю; статут, артыкул й ліст Корбута Віктара (2003); карэспандэнцыя			скрыня	
Вітушка, Сяргей; Кардзіс, Людвіка	Матэрыялы музэю: статуты, прашпэкты, карэспандэнцыя	рук., раздр., друк, фрагм. газэтаў	1992–?	скрыня	
Вітушка, Сяргей; Кардзіс, Людвіка	Матэрыялы музэю: статуты, прашпэкты, карэспандэнцыя			скрыня	
Вітушка, Сяргей; Кардзіс, Людвіка	Выставы ВБМ: прашпэкты выставы “Бел. рэлігійны друк Вільні XX ст.” (Біб-ка АН Літвы)		2004		

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Вітушка, Сяргей	Матэрыялы да выставы пра Аляхновіча “Драматычны шлях драматурга” (Вільня, музэй тэатру, кіна й музыкі, 2003-IV-04): плякаты, праграмкі імпрэзы, копія кн. “Нясканчаная драма” (1922), матэрыялы эсэя “Вільня ў творах Аляхновіча”; плякат, копіі арх. мат., афішаў	друк	2004		
Аляхновіч, Францішак	“Чорт і баба” (1927): ротапрынтная копія выданьня	копія	1927		
Вітушка, Сяргей	Матэрыялы да выставы пра Аляхновіча: подпісы да экспанатаў, копіі газэтаў, выданьняў, дэкарацый			1 тэчка	

7.2 Гісторыя суполкі “Талака”

Вітушка, Сяргей	Матэрыялы суполкі “Талака”	рук., друк, фота			
Вітушка, Сяргей	Матэрыялы суполкі “Талака”: чарнавыя запісы, выразкі з газэтаў, плякаты, малюнкі і інш.	рук., друк, фота, паштоўкі	1988–89		
Вітушка, Сяргей	Матэрыялы па фальклёру: бел. газэтныя выразкі, вучэбныя матэрыялы з рукапіснымі заўвагамі	газэты, часопісы, маш. з заўвагамі	1988–89	1 тэчка	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова

7.3 Творы

Вітушка, Сяргей	Мастацкая проза, драма: батлейкі, “Казачка на дзень волі”, “На купальле”	рук, друк; копіі публ.			
Вітушка, Сяргей	Публікацыі (газэта “Рунь”)	друк	2000–04		
Вітушка, Сяргей	Зьмест тэлеперадачы “Віленскі сшытак” пра кс. Семашкевіча; копіі дакумантаў пра Андрыловіча	рук., копіі дак.		30 арк.	

7.4 Матэрыялы пра Сяргея Вітушку

—	Публікацыі пра Сяргея Вітушку: Рунь, 2012-VII-07, №67	друк	2012	2 асоб.	бел

7.5 Карэспандэнцыя

—	Паштоўкі бел. тэматыкі (адна з надпісам)	друк	1990–2000		

7.6 Асобныя дакуманты

Вітушка, Сяргей; Кардзіс, Людвіка	Сямейныя дакуманты				

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова

10. Калекцыя Алены Тарас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Тарас, Алена	Калекцыя паштовак (савецкіх, дарэвалюцыйных) Галіны Качынскай: альбом	рук			
Тарас, Алена	Калекцыя паштовак, працяг (савецкіх, дарэвалюцыйных): альбом	рук			
Тарас, Алена	Сямейныя фоты Галіны Качынскай: альбом	рук	Ленінград, Вільня, Віцебск, 1950–2000		
Тарас, Алена	Сямейныя фоты Галіны Качынскай: альбом	рук	Ленінград, Вільня, Віцебск, 1950–2000		

11. Адольф Клімовіч

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Нотныя рукапісы (рэлігійная музыка)	рук		36 арк (сшытак)	бел, ням, пол
Клімовіч, Адольф	Пасьведчаньне аб сьмерці	рук	1970-XI-25, Вільня	1 арк	літ, рас
Клімовіч, П.А.	Пасьведчаньне на сабаку	рук, друк	1967–68, Вільня	8 стр	літ, рас
Ярэміч, Фабіян Мацеевіч	Конт за выробленьне дамовага ліхтара	рук, друк	1958, Вільня	2 акр	літ, рас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Ярэміч, Фабіян Мацеевіч	Квітанцыя да конта за выра-бленьне дамовага ліхтара	рук, друк	1958, Віль-ня	1 арк	літ, рас
Ярэміч, Фабіян Мацеевіч	Зьвяртаньне да МУС ЛССР аб дазволу жыць па амніс-тыі ў сваім даму ў Вільне	маш	1956-XII	1 арк	рас
Ярэміч, Фабіян Мацеевіч	Зь фін. аддзела аб няскаса-ваньні падатку	маш	1958-IV-08	1 арк	рас
Товстюк, Мария Витольдовна	Заява пляменьніцы Фабія-на Ереміча аб апецы з-за хваробы	рук	Вільня, 1958-VI	1 арк	рас
Стэцэвіч, Мартын Вікенцьевіч і Романчик, Яков Васильевич	Заява пра працу Фабіяна Ярэміча	рук	Вільня, 1957-X-07	2 акр	рас
Popów, Sergjusz	Каляровая мапа: Plan działki no. 72 (Ulica Wesoła, ulica Kryniczna), заўвага алоўкам “Jeremicz, Fabjan”	рук	1926-VII-04, Вільня	1 арк	пол
Ярэміч, Фабіян	Пусты карэнчык: Domowa książka meldunkowa (ulica Wesola 14/18)	рук	1931-40, Вільня	1 асоб.	пол, літ
??	Адрывак чарнавіка	рук		1 арк	укр
??	Пустая купэрта “Куда: Кале-нинграцкая [sic!] обл., гор. Полеск, в/ч 36.723 ”В””	рук	п. 1958	1 асоб	рас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
??	Ч/б рэпрадукцыя карціны вёскі зімоў	фота		1 асоб	
Einoris, Juozas	Сямейны здымак з падаравальным надпісам “куму”	фота, рук	1923-IV-16	1 асоб	літ

12. Архіў Міраславы Русак

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Русак, Міраслава	“Пацярпеў за Беларусь, або Лявонава доля”: чарнавік кн. (фрагм.)	раздр. з праўкамі		16 арк	бел
Русак, Міраслава	“Лявонава доля”: чарнавік кнігі (фрагм.) Выд.: С. Станкевіч. М. Русак. Мне не забыці...: Выбр. вершы. Лявонава доля: Успаміны пра майго бацьку Станіслава Станкевіча / Рэд. А. Мінкін; Мастак А. Аблажэй. — Вільнюс: Рунь, 2000.	раздр. з праўкамі		26 арк	бел
Русак, Міраслава	“Лявонава доля”: вокладка	раздр. з праўкамі		1 арк	бел
Русак, Міраслава	“Лявонава доля”: рук. кнігі (др. частка)	рук (сш.)		44 арк	бел
Станкевіч, Станіслаў	“Вершы не ўвашоўшыя ў зборнікі”: рук. рукою Міраславы Русак	рук (сш.)		44 арк	бел
Станкевіч, Станіслаў	Рукапісы вершаў “Замест прадмовы” й “Мой лёс”, рукою Міраславы Русак	рук		3 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Станкевіч, Станіслаў	“Z majho wakonca”: кн. вершаў	копія друку	1928, Вільня	62 стр	бел (лац)
Трацяк, Янка	“Аб якім тут Станкевічу гутарка”, арт. пра Станіслава Станкевіча (Выд.: “Літэратура й мастацтва”, 1997-VIII-08, стр. 14–15)	друк, копія	1997-VIII-08, Менск	4 арк	бел
Вітушка, Сяргей	Вопіс матэрыялаў фонда	рук		1 арк	бел

13. Эмігранцкі друк: матэрыялы, кніжныя макеты з праўкамі

Белямук, Міхась	“Чужбіна ня грэе”: кніжны макет	друк			
Пецюкевіч, Марыян	кніжны макет	друк			
Шарэцкі, Сымон	“Родная старонка”: кніжны макет	друк			

14. Архіў Сымона Шаўцова

Аблажэй, Алег	Віньнеткі да кнігі Сымона Шаўцова	рук	Аўстралія.	8 арк	—
Аблажэй, Алег	“Настальгія па каранях”: арт. аб Сымоне Шаўцове	рук		1 арк	бел
—	Фотаздымкі Шаўцова з подпісамі Анішчыка, фота кенгуры, рэпрадукцыя: матэрыялы да выданьня	фота, копіі здымкаў		5 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шаўцоў, Сымон	“Пакутлівыя шляхі-дарогі”: публ. ў часопісе “Бел. думка” (№45, 1998, Нью Ёрк, стр. 31–37), на апошняй старонцы Шаўцоў у сьпісу ахвяраваццеляў	друк	Нью Ёрк	1 асоб	бел
Шаўцоў, Сымон	Копіі яго мэмуараў, выд. ў “Бел. думцы”	копіі з друку	Нью Ёрк	29 арк	бел
Шаўцоў, Сымон	Рукапісы вершаў з заўвагай “брак”	аўт. рук		23 арк	бел
Шаўцоў, Сымон	Рукапісы й копіі вершаў з заўвагай “рознае”	рук		47 арк	

14.2 Карэспандэнцыя

Шаўцоў, Сымон	Ліст да Алега Мінкіна: аб працы над выданьнем і выбары тытула кн.	рук	1999, Аўстралія	2 арк, капэрта	бел
Шаўцоў, Сымон	Ліст да Алега Мінкіна: пра перасылку чэка на 1 500$ для выданьня	рук	1999-IV-04, Аўстралія	1 арк, капэрта	анг
Шаўцоў, Сымон	Ліст да Алега Мінкіна		1999-II-02, Аўстралія	1 арк	бел
Шаўцоў, Сымон	Ліст да Алега Мінкіна		1999-I-01, Аўстралія	1 арк	бел
Шаўцоў, Сымон	Ліст да Алега Мінкіна		б/д, Аўстралія	1 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шаўцоў, Сымон	Ліст да Алега Мінкіна, тут жа прыкладзены друк вершыка Шаўцова “Ах, як хочацца мне ізноў пабыць у хаце майго дзеда...”		1999	2 арк	бел
Шаўцоў, Сымон	Ліст да Алега Мінкіна		1999-III-03, Аўстралія	3 арк	бел
Шаўцоў, Сымон	Ліст да “Нашай Нівы”		1994-V-05, Аўстралія	1 арк	бел
Шаўцоў, Юры	Ліст да Алега Мінкіна пра сьмерць Сямёна (Сымона) Шаўцова, яго бацькі	рук	Аўстралія	1 арк, капэрта	анг
—	Лісты аб сьмерці Шаўцова з рэдакцыі “Руні”, капэрта ад ліста да Хведара Нюнькі ад J. Zucka з Бельгіі	раздр.		2 арк, капэрта	бел

15. Архіў Алеся Алехніка

Алехнік, Алесь	Калекцыя фотаздымкаў ў дробязнымі камэнтарамі	фота, рук, маш, газэтныя выразкі	Аўстралія	69 фота	бел
—	Копіі капэртаў з адрэсам Алехніка, паперка з яго аўстралійскім адрэсам	копіі, рук			
Алехнік, Алесь	Ліст да Паўла Саўчанкі аб выданьні Мінкіным кнігі “Пад бел-чырвона-белым”	маш.	1998-XI-11	1 арк, капэрта	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Алехнік, Алесь	Тытул кнігі “Пад бел-чырвона-белым”	маш. з заўвагамі		1 арк	бел

16. Архіў Барыса Кіта

Інатава, Ольга	Верш “Барысу Кіту” Вольгі Ігнатавай, рукой Кіта	рук	1995	2 арк	бел
Кіт, Барыс	Заўвагі Барыса Кіта	2 арк		бел, анг	
Кіт, Барыс	Успаміны (са зб. Анішчыка)	копія з рук.		11 арк	
Мацук, Сяргей	Успаміны пра Барыса Кіта (са зб. Анішчыка, зь яго заўвагамі пра Мацука)	рук		1 арк	
—	Пратакол аб заснаваньні унівэрсітэта ў Наваградку (спатканьне з праф. Б. У. Кітам). Удзельнікі: Кіт, Анішчык, Хайнц, Лаўрашчук, Сіплевіч, Нямцоў, Аляшкевіч, Вяршыцкая	маш	1992-VII-07		
Кіт, Барыс	Даравальныя надпісы Анішчыку	копіі		5 асоб	
Розныя аўтары	Выразкі з друку пра Барыса Кіта: вершы, водгукі	копіі		5 асоб	
Кіт, Барыс	Ліст да Анішчыка	маш. перадрук ліста		1 арк	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Кіт, Барыс	“Рэбэка (Рыва) Травіцкая”, біяграфіч. спраўка пра габрэйку з Навагрудка	рук		3 арк	бел
	«Характеристика книги “Избранные Богом”»: рэц. на кн. Анішчыка пра Б. Кіта	маш.		2 арк	рас

20. Архіў Антона Янкоўскага

Янкоўскі, Антон	Сшытак чарнавікоў лістоў да інстытуцый, розныя сьпісы	рук, копіі	1969–80	?	
Янкоўскі, Антон	“Неміч (Niemicz) 1977–78”: рук. альбом са ўклеенымі здымкамі й газэтнымі выразкамі. Падараваны Янкоўскім Анішчыку	рук, фота, друк	1978	107 арк	
Янкоўскі, Антон	Нататка пра дыялекты (з заўвагай Анічшыка)	рук		1 арк	
Янкоўскі, Антон	Прыказ аб звальненьні Янкоўскага на пенсыю (са зб. Анішчыка)		1963	1 арк	
Янкоўскі, Антон	Тэчка розн. папераў: частка рукой Анішчыка (розн. зьместу), частка за подпісам Янкоўскага, фальк. запісы	рук		1 сш.	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Янкоўскі, Антон	Сьведчаньне ганаровага чальца грамады аховы помнікаў і краязнаўства (са зб. Анішчыка)	рук, друк	1970, Вільня	1 асоб	літ, рас
—	“Як вядзецца прапаганда беларускай мовы” (дзьве капэрты й рукапіс падобным почыркам), прыпіска рукой Анішчыка “Як лжэ камунізм”	рук	1969	2 капэрты й 1 сш.	бел
Янкоўскі, Антон	Фальклёрныя запісы: рук. беларускіх песенак раскладзеных па альфабэту й асобныя аркушыкі з запісамі прымавак і песенак	рук	1970?	25 арк	
Анішчык Аляксей	“Фальклёр Віленшчыны”, арт. пра Янкоўскага	маш.			
Вітушка, Сяргей	Матэрыялы Сяргея Вітушкі аб Янкоўскім: арт. “Што сьпявалі ў Адамчуках” (“Наша Ніва”), выпісы з дакумантаў КГД	рук, копіі			

21. Архіў Алега Аблажэя

Аблажэй, Алег	Рукапісы артыкулаў, эсэяў (чыставыя рук. калёнак для газэты “Рунь”, для “Нашай Нівы”), выразкі	рук, маш., друк	2000ыя?	47 арк.	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Аблажэй, Алег (?)	“Найбольш распаўсюджаныя памылкі ў гутарковай мове”	рукапіс		2 арк	бел
Аблажэй, Алег	Малюнкі “Дзед Мароз” і “Ішоў мядзьведзь” (іл. для дзяцячай кніжкі), акварэль	рук		3 асоб	
Аблажэй, Алег	Малюнак з сонцам ды месяцам (лягатып ТБК?)	друк		1 асоб	
Аблажэй, Алег	Каляндарык на 1995 “Сябрына”	друк	1995	2 асоб	
Аблажэй, Алег	Візытоўка	друк		1 асоб	літ
Аблажэй, Алег (?)	Паштоўка з дзяўчынай ды літоўска-беларускай вясёлкай	друк		1 асоб	
Аблажэй, Алег	Партрэт Аляксея Анішчыка: малюнак алоўкамі		1990-XII-12	1 асоб	
Аблажэй, Алег	Шарж на Аляксея Анічшыка: малюнак алоўкам і пастэльлю		2005	1 асоб	

23. Архіў Аўгена Калубовіча

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Калубовіч, Аўген	Чарнавікі кнігі “Крокі гісторыі” (Выд.: Беласток, Вільня, 1993)	маш., раздр.		1 тэчка	
Калубовіч, Аўген	“Крокі гісторыі”, зьмест, зацемка	копія рук		1 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“Песьняр свабоды й красы”, арт. пра М. Багдановіча	маш., раздр.		11 + 6 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Калубовіч, Аўген	“Магілёў у Паўночную вайну” , арт.	маш., раздр.		2 арк + 8 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“Невядомыя апавяданьні XIV і XV ст.ст.”, арт.	раздр.		4 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“Архіяпіскап Варлаам (Шытацкі) 1749–1823 гг.”, арт.	маш., раздр.		4 + 7 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“25 год парафіі Жыровіцкае божае маці у Клыўлэндзе”, арт.	маш., раздр.		5 + 9 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“Супраць фальшаваньня Я. Коласа”, арт.	маш., раздр.	1982	2 + 3 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“Альгерд Абуховіч”, арт.	маш., раздр.		2 + 4 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“Паўстаньне 1794 году пад кіраўніцтвам гэн. Т. Касьцюшкі...”, арт., бяз тытула, стр. 5–30.	маш. з заўвагамі		25 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“Рэха І-га Усебеларускага Кангрэсу на Захадзе”, арт.	маш.		7 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“Дзіўная рэцэнзія”, арт.	аўт. маш.		7 арк	бел
Калубовіч, Аўген	Рэцэнзія на “Die Literatur der Weissrussen” МакМільліна	маш.		5 арк	бел
Калубовіч, Аўген	“І калі разгарэўся замак, ратуша, крамы...” [адрывак з невядомага тэксту]	маш.		1 арк	бел

24. Фонд Паўлы Урбан

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Урбан, Паўла	"Да пытаньня этнічнай прыналежнасьці старажытных літвінаў" (Выд.: Гародня, 1994): рукапіс і макет	маш. з праўкамі, макет з праўкамі		107 + 135 арк	бел

26. Дакуманты розных людзей

26.1 Асабістыя дакуманты розных людзей

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Козловский, Йозеф; Станкевич, Игнатий; Тарашкевич, Петр; Шалкевский, Болеслав; Лукашевич, Е.; Протопопова, Е.; Шалкавский, Михаил; Павлович, М.	Ад Віленскага Каменскага й Закенцкага народных вучылішч да Лаўрышскага касьцёла; Виленская практическая школа садоводства	рук	1914, Вільня	5 арк	рас
Чернявский, Владислав (настоятель Вишневской парафии)	Тэстамэнт (пра маёмасьць і Грамаду Бел. Культуры ў Вільні)	маш.	па 1991	1 арк	рас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Каралі	Кароль, Сімон (Симон Кароль): Пасьведчаньне аб нараджэньні, Кароль Леонід, аўтарскія патэнты; Зінаіда Вальковіч, выпіс з мэтрычнай кнігі (са зб. Анішчыка);	рук, маш., друк	1896–1988	17 арк	рас, пол, літ
Кароль, Усевалад (Кароль)	Паштоўка Анічшыку (?)				
Ярэньскі, Браніслаў	Pozwolenie na broń: Jereński, Bronisław, дак. дазвол на рэвальвэр (са зб. Анішчыка)	друк, рук	1938, Вільня	1 асоб	пол
Anon.	Скаргі на жонку. Захоўваліся ў падручніку В. А. Тецюрэва “Прыродазнаўства” для 4 кл. (Менск, 1945) між стр. 16–17		3 арк	рас-бел-пол	

26.2 Артыкулы розных людзей

Anon.	“Беларускае друкарства ў Вільні”, арт. (Са зб. Анішчыка)	маш		3 арк	бел
Anon.	“Белорусское книгопечатание в Вильне”, арт. (Са зб. Анішчыка)	маш		2 арк	рас
Ахрыменка, Павал	“Максім Багдановіч і Украіна”, арт. (Са зб. Анішчыка)	маш		5 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Вільнянец (Антон Луцкевіч)	“Малюнкі Я. Драздовіча”, арт. Выпіска А. Анішчыка з “Нашай будучыні” (16 сьнежня 1922).	рук		1 арк	бел
Крывіцкі, Лявон	Са зб. Анішчыка	маш		5 арк	бел
Ліс, Арсень	Біяграфіч. зьвесткі пра Сяргея Паўловіча, арт. (Са зб. Анішчыка)	маш		1 арк	бел
Мурашка, Лявон	Віктар Уладзіміравіч Роўда, біяграфічн. зьвесткі (Са зб. Анішчыка)	рук	1994	1 арк	
Раманава, Руніта	2 казачкі. (Са зб. Анішчыка)	маш	2001–02	2 арк	бел
Чэкман, Валеры	“Беларуская мова ў Літве” (зарыс)	рук, копіі	1990ыя, Вільня	3 арк (+2 копіі)	бел
Шутовіч, Янка (Іван Осіповіч)	“Міхась Забэйда-Суміцкі: слаўны беларускі спявак” Выд.: На вышынях мастацтва // Куфэрак Віленшчыны, 2001, №1(3), стр. 38–58, №2(4), стр. 58–93	маш. з праўкамі	1962, Вільня	33 арк	бел
Шутовіч, М.	Успаміны пра кс. Адама Станкевіча (Са сб. Тулейкі)	рук		5 арк	бел

26.3 Успаміны віленчукоў і іншых

Антанян, Сьвятлана	Аўтабіяграфія. (Са зб. Анішчыка)	рук		1 арк	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Вінар, Мікалай	Успаміны пра Наваградскую бел. гімназію (Са зб. Анішчыка)	рук		1 арк	
Дварэцкая, Ніна	Аўтабіяграфія	рук	1997	2 арк	
Мурашка, Лявон (Леанід)	Успаміны. (Са зб. Анішчыка)			5 арк	
Мурашка, Лявон (Леанід)	Успаміны пра беларусаў у Вільні 1990 (?). (Са зб. Анішчыка)	рук		3 арк	
Стэх, Валянцін	Успаміны пра Вільню і мясцовы беларускі рух у 1985. (Са зб. Анішчыка)	рук, копіі		15 арк	

27. Фонды Тулейкі

27.1 Архіў Язэпа Шнаркевіча

Шнаркевіч, Язэп	Чарнавікі: "Даклад аб пазашкольнай асьвеце" (ТБШ, 1927, Вільня); пераклад з кнігі М. Бжэзінскага "Аб горах зьзяючых агнём або вулканах"; кансп. мастацкае літ-ры. Пісана ў вастрогу, мае пячатку "Inspektor policyjny"	рук. (сш.) с малюнкамі	1927–28, Вільня (Лукішкі)	96 арк	бел, пол

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шнаркевіч, Язэп.	Пераклады: “Вечар перад днём Янкі Купала” (Гоголь) ды аповесьці Чэхава: “Гора”, “Няшчасьце”, “Белалобы”, “Падзея”, “Люстэрка”, “Сьледовацель”, “Дома”; апрача таго: “Нараджэньне свабоды (старонка з гісторыі асвабаджэньня Элады)” Тр. Пояркова; ды “Кароткі нарыс Клецкае (былой Несьвіжскае) Бел. Гімназіі”. Пісана ў вастрогу, мае пячатку “Inspektor policyjny”	рук (сш.) с малюнкамі; засохлыя кветкі	1927, Вільня (Лукішкі)		бел
Шнаркевіч, Язэп	“Успаміны з майго жыцьця і працы (працяг)” (Выд.: Arche, 2007, 12 (63), стр. 148–78); “Нататкі аб прачытаным” (кансп.) Пісана ў вастрогу, мае пячатку “Inspektor policyjny”. Сш. с малюнкамі; сямейнае фота (стр. 71), распіска “Кабылу вадзілі 21 кветня”, газэт. выразка 1971 г.	рук	1927, Вільня (Лукішкі)	94, 1, 1, 1 арк	бел, пол

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шнаркевіч, Язэп	Сшытак перакладаў са Льва Талстога ("Каўкаскі палонны", "Тры сьмерці", "Бог праўду бачыць але ня скора кажа", "Акула", "Скачок", "Як я навучыўся ездзіць конна", "Сьвятасьць абяцаньня"); кансп. чытанага; чарнавікі лістоў да суда і газэтаў. Пісана ў вастрогу, мае пячатку "Inspektor policyjny"	рук	1927, Вільня (Лукішкі)	127 стр.	бел
Шнаркевіч, Язэп.	Сшытак перакладаў: "Бежын Луг" Тургенева ды "Аб зорках і каменях, спадаючых з неба" Уміньскага. Пісана ў вастрогу, мае пячатку "Inspektor policyjny"	рук	1928, Вільня (Лукішкі)	142 стр.	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шнаркевіч, Язэп	Запісы народных баек: Ліхая доля, Музыка й чэрці; Стары бацька; Кузьма; Бусел; Круці не вярці, а трэба умерці; Няхай; Зайздросны багатыр; Пошасьць і паморак; Зайздросны поп; За добрае злым заплата; Вада памагла; Нашоў грошы; Заламка; Мужык, пан і ксёндз; Радзінкі і памінкі; Мужык і жыд; Баязьлівы жыд; Прошча; Чорт і баба; Катаржнік і стараста; Мядзьведзь; Цыган; Сьмерць; Шаптуха; Чортава балота; Мужык і цыган; Багатыр; Ганья; Іванка Прастачок; Неба й пекла; Жонка; Бэч рыты; Мудры Салімон; Каваль багатыр; Маскаль і сьмерць. Па выд.: А. Сержпутовский. Сказки и рассказы белорусов-полешуков. СПб., 1911. Пісана ў вастрогу, мае пячатку “Inspektor policyjny”	рук	1927, Вільня (Лукішкі)	145 стр.	бел
Шнаркевіч, Язэп	Бытавыя дакуманты (паведамленьні, квітанцыі і дгп)		1950, Вільня	20 асоб	рас, літ

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шнаркевіч, Язэп.	“Успаміны аб Несьвіжскай Бел. Гімназіі былого вучыцеля й кіраўніка яе Язэпа Кастанцінавіча Шнаркевіча” (Гл. тс. архіў Надзеі Шнаркевіч	рук (чарнавік алоўкам са ўстаўкамі асадкай)		26 арк; 8 арк (сш.)	бел
Улашчык, Н. Н.	Ліст удзякі да Язэпа Шнаркевіча	аўт. маш.	1967-VI-06, Масква	1 арк	бел
Улашчык, Н.Н.	Ліст да Язэпа Шнаркевіча аб калекцыях	рук	1969-V-05	1 арк	бел
Шнаркевіч, Язэп	Асабістыя дак., у тым ліку тэстамэнт, які перадае маёмасьць Тулейцы. Тут жа: два асобныя дакуманты: Наневіч Александр і нехта яшчэ са збору А. Янкоўскага		1911–52, Вільня	∼ 95 арк	рас, літ, пол
Шнаркевіч, Язэп	Чыстая папера	—			—

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова

27.2 Шнаркевіч (Калядзянка), Надзея

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шнаркевіч, Надзея	З шэрага сшытку са складам розн. чарнавікоў: "Апісанне жаночага нац. бел. адзення на Палессі" (на адвароце "Гістарычная спраўка аб узнікненьні горада Вільні і яе першапачатковай назве" з М. Ермаловіча). Тут жа "Бел. нац. жаночае адзенне ў музэумы" і "Як паўстаў экспанат палескага жаночага нац. адзення"	рук		6 + 2 + 1 арк	бел
Шнаркевіч, Надзея	З шэрага сш. са складам розных чарнавікоў: "У рэдакцыю газэты Літаратура і Мастацтва", аб недахопе бел. культуры у БССР у сураўненьні з Літвой	рук	Вільня	2 арк	бел
Шнаркевіч, Надзея	З шэрага сш. са складам розн. чарнавікоў: Ліст да Веры Андрэеўны Тарашкевіч ("Многоуважаемая Вера Андреевна!"). Пра бел. гімназію ў Радашковічах	рук	1971-X-10	8 арк	рас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шнаркевіч, Надзея	З шэрага сш. са складам розн. чарнавікоў: Ліст да Веры Андрэеўны Тарашкевіч ("Добрае ніколі не забываецца"). Пра бел. гімназію ў Радашковічах	рук	1970-II-02	2 арк	бел
Бурковіч, Уладзімір Васільевіч	Ліст да Веры Андрэеўны Тарашкевіч ("Прабачце мне за позні адказ"). Пра беларускую гімназію ў Радашковічах	рук	1970-XI-11	1 арк	бел
—	З шэрага сш. са складам розн. чарнавікоў: Капэрта ліста да Надзеі Шнаркевіч		1971-I-01, Радашковічы	1 асоб	рас
—	Лісты з фальклёрнымі запісамі да Надзеі Шнаркевіч: 1. "Ладкі ладкі упаў камарык з кладкі..." (Юры Гурын, вёска Студзёкі); 2. "Мая матуля па мне бедуе..." (Амалія Кореева: вёска Філіпаны) — на звароце рэцэпт; 3. "Спісь вясельных песняй (вёска Маркава), запісаных на ноты Паулам Карузай 1971 ад Ю. Асіповіч"; 4. "Харошанькі кудравенькі маршалак..." Ніна				

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шнаркевіч, Надзея	Успаміны з працы у Галоўнай Управе Таварыства Бел. Школы у Вільні 1924–30 г.г.	рук. друк (сш.), дадаткі, выразкі з газэты	1964, Вільня		бел
Шнаркевіч, Надзея	Гісторыя Несьвіжска-Клецкай бел. гімназіі 1921–31 г.г. (вар.); фрагм. “Культурна-асветная праца” пра тую ж гімназію (рук. сш.); тут жа ліст аб гімназіі. “Апрацавана са слоў настаўнікаў Шнаркевіча Язэпа Канстанцінавіча і Малойло Ганны... Надзея Шнаркевіч”	рук, дадаткі	1967, Вільня	5 сш., 4 арк	бел
Шнаркевіч, Надзея	“Віленская бел. гімназія”, “Бел. гімназія ў Радашковічах”, “Бел. школы ў Заходняй Беларусі”	рук (сш.), дадаткі			бел
Шнаркевіч, Надзея	“Вяселле на Беларусі. Вёска Маркава, р-н Маладзечна, Мінская вобласць”. Чарнавік арт.	рук (сш.), дадаткі	1971-II-02	1 сш., дадаткі	бел
Шнаркевіч, Надзея	“Вяселле на Палессі, вёска Добучын (Пружаншчына)”, запісы й лісты ад Марты (Марыі?)	рук	2 сш., лісты	бел, рас	
Шнаркевіч, Надзея	Фальклёрныя матэрыялы. “Вясельныя песьні з Палесься”	рук		1 сш.	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шнаркевіч, Надзея	Запісы каляндарных народных песьняў	рук		1 сш.	бел
Шнаркевіч, Надзея	“Хрэсціны-хрэсбіны на Беларусі. Вёска Маркава Маладзечанскі р-н”. Чарнавік арт.	рук	1970, Вільня		бел
Шнаркевіч, Надзея	Чарнавікі фальклёрных арт.: “Вясельле на Палесьсі”, “Хрэсьціны-хрэсбіны на Беларусі (Маркава)”, тэксты песьняў, газэтныя выразкі	рукапіс (сш.), друк		1 сш., аркушыкі, выразкі	бел
Шнаркевіч, Надзея	Чарнавікі запісаў сямейнага фальклёру;	рук (сш.)		1 сш., 1 арк	бел
Шнаркевіч, Надзея	Два сшыткі (“Успаміны з працы у Таварыстве Бел. Школы у Вільні 1924–30 гады”; “Бел. школы у Заходняй Беларусі”; “У рэдакцыю газэты Літаратура і Мастацтва”) ды “Успаміны з працы у Галоўнай Управе Таварыства Бел. Школы у Вільні 1924–30 г.г.”	рук (сш.)	1964–65, Вільня	2 сш (55 + 20 арк)	бел
Шнаркевіч, Надзея	Ліст да “Галіны Аляксандраўны” аб публікацыі арт. пра беларускае вясельле	рук		1 арк	бел
Новік-Пяюн, Сяргей	Ліст да Надзеі Шнаркевіч аб музэйных экспанатах і Віленскай Бел. Гімназіі	маш.	1973-IX-09, Менск	1 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Новік-Пяюн, Сяргей	Ліст да Надзеі Шнаркевіч аб выданьні альбома “Гісторыя Несьвіжска-Клецкай гімназіі” с запытамі пра розных асобаў (Войцік, Людвіка; Вітушка, Афанасі; Валынчык, Антон; Рудэнка-Рудкевіч)	маш.	1969-VI-06, Менск	2 арк	бел
Ермаловіч, Мікола	Ліст да Надзеі Шнаркевіч аб паўстаньні Вільні	рук	1970-X-10	7 арк	бел
Ніжанкоўская, Вера	Матэрыялы па гісторыі Радашкоўскай гімназіі, лісты да Надзеі Шнаркевіч, архіўная выпіска Ніжанкоўскай пра кс. Адама Станкевіча; тут жа чарнавік ліста да Аляксандры Паўлаўны	рук, копіі, маш.			бел, рас
Хадынскі (Куранец), Аляксандр Андрэевіч	Радашкоўская бел. гімназія (успаміны былога вучня)	рук (сш)	1960, 1970	10 стр.	бел
Шнаркевіч, Надзея	Яе фота, капэрта з подпісам “Віленская бел. гімназія”	рук	1929	2 асоб	бел
Шнаркевіч, Надзея	Пустыя лісты з архіва	—			бел
Шнаркевіч (Коляда), Надзея	Асобныя дакуманты	1914-67, Пружаны, Вільня	21 арк	рас	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова

27.3 Архіў Яна Тулейкі

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Ліст да Тулейкі з Гудзевіцкага музэю лёну	маш.	1987-II-02, Гудзевічы	1 арк	
Новік-Пяюн, Сяргей Міхайлавіч	Ліст і паштоўка да Яна Тулейкі	рук, маш.	1980-VIII-08; 1986-V-05, Менск	2 арк	бел
—	Паштоўкі да Соф'і Пятроўны Сіняўскай (жонкі Тулейкі)	рук	1987–93		бел, пол, рас
Тулейка, Юры	Быт. паперы: вокладка ад сшытка па геаграфіі для літоўскае школы, ліст ад Ігара (1964), мікрасхемы, выразка з газэты, заўвага ад бацькоў да школы	рук	1964, Вільня		рас, літ
Тулейка, Янка	“Творы”, сш. з Віленскае Бел. Гімназіі па сусьветнай літаратуры: аб Энэідзе й Боскай Камедыі	рук	1930-ыя, Вільня		бел
Тулейка, Янка	“Стылістыка”, сш. з Віленскае Бел. Гімназіі па вершаскладаньні	рук	1941, Вільня	1 сш.	бел
Тулейка, Янка	“Стылістыка”, сш. з Віленскае Бел. Гімназіі па стылістыцы ды бел. літаратуры	рук	1941–42, Вільня	1 сш.	бел
Тулейка, Янка	“Стылістыка IV–VI–VII”, сш. з Віленскае Бел. Гімназіі па стылістыцы	рук	Вільня	1 сш.	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	Даваенны школьны альфабэт (лац) са зб. Тулейкі	друк		1 асоб	бел (лац)
Тулейка і Шнаркевіч	Чарнавік ліста да Л.А. на прамакашцы	рук	1972	1 арк	бел
Бжозоўскі, М. (Bžozovski M.)	“Stylistyka”, сш. з Віленскае Бел. Гімназіі па стылістыцы	рук	1944, Вільня	1 сш.	бел
Бжозоўскі, М. (Bžozovski M.; Brzozowski, M.)	Запіскі з гісторыі музыкі, “VI” (6 кляса?)	рук	1943–44	1 сш.	бел
Anon.	Гімназічныя сшыткі: “Навейшая гісторыя” №1, №2, №3 ад Людвіга XV да “Вялікай рускай рэвалюцыі”	рук	1940–1950?	3 сш	бел
Anon.	Апісаньне школьных гульняў, анатацыя выставы пра школьныя гульні (Сяргей Вітушка); “З калекцыі Язэпа Шнаркевіча (1888—1974). Гульні у якія гулялі гімназісты”. Выстаўлялася на выставе пра ВБГ., гл. скрыпт Сяргея Вітушкі “Я маю натуру музэйшчыка”	рук	1930ыя, Вільня	2 сш	бел
Anon.	Кухарскі сшытак з працэнтоўкамі на добрую сталоўку; таксама паперка “выходи — не выйду!”; дзяцячы малюнак з надпісам “Gėlė”.	рук	1957	1 сш.	рас, літ

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Шутовіч М. (?)	Два успаміны пра кс. Адама Станкевіча (1919)	рук		5 арк	бел (лац, кір)
Anon.	Сшытак біяграфій літоўскіх і беларускіх пісьменьніц і пісьменьнікаў	рук		1 сш.	рас, бел

28.1 Архіў Падбродзьдзя

—	Дакуманты калгаса				
—	Асобныя запісы, малюнкі ("Рака")				

28.2 Архіў вёскі Акела

Даўжукі (Давжук, Иван Людвикович ды Людвіг Фаміч)	Збор бытавых дакумантаў (квітанцыі, быдла, і д.г.п. з калгасу "Ясная Заря"		1951–1972, Акелы (вёска) Маладзечанскі р-н БССР		

31. Фонд Мікалая Ўлашчыка

Улашчык, Мікалай	Успаміны. Пра ссылку ў Сібір	маш. з заўвагамі Анішчыка		66 арк	бел

32. Фонд Лены Глагоўскай

Глагоўская, Лена	Копіі архіўных матэрыялаў з Польшчы аб Льве Дабужынскім (Lew Dobrzyński)	копіі	2001, 2002	1 тэчка	рас, пол

33. Архіў Пагоні

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Анішчык, Аляксей	Пагоня (старонка Lietuvos Rytas): арт. Анішчыка пад сваім імем і псэўданімам Чэмер	друк з заўвагамі Анішчыка	1990-I-01	15 асоб, 2 асоб	бел
Антонаў, Андрэй	Пагоня, №2 (старонка Lietuvos Rytas): адпавяданьні чытачам пра артаграфію, верш Анішчыка “Пісьмо з лагера”. Узгаданыя Нюнька, Чэкман, Антон Луцкевіч, Забейда-Суміцкі	1990-V-08	1 арк.	бел.	
Паўлоўскі М.	“Да беларусаў” (верш). Верш зьмяшчаецца ў тым жа нумары “Пагоні” с публ. Анічшыка	маш. з праўкамі Анічшыка		1 арк	бел
Голуб, Валерий Васильевич	Ліст: “Мо што-небудзь падобнае...” Водгук на старонку “Пагоня” ад 18 студня 1990 для друку ў наступным нумары. Крытыка “Інтэрфронту”. Штамп “Komjaunimo tiesa”, заўвага “V. Ivanovui”	маш. з заўвагамі	1990-III-03, Обнінск	3 арк	бел
Леонова Л.	Ліст: “Здравствуйте, уважаемая редакция...” Водгук на старонку “Пагоня” ад 18 студня 1990 з незадавальненьнем ад тарашкевіцы	рук	1990, Снечкус	1 арк	рас

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Хвальцоў, П. Е.	Ліст ды капэрта: “Жадаем наладзіць сувязь з газэтай БНФ”		1990-III-03, Рагачоў		бел

34. Фонд Віленскай беларускай гімназіі

Збор Веры Шостак (Спарычанкі)

Шостак, Вера	“Пра сябе і вёску нашу (з 1920 году)”. Успаміны пра ВБГ	рук		6 арк	бел
Шостак, Вера	“Пачынаю ад сягодня...”. Зацемкі успамінаў	рук		1 арк	бел
Шостак, Вера	“Я, Спарычанка — Шостак В. С., нарадзілася ў вёсцы Заполле...”. Зацемкі успамінаў	рук		1 арк	бел
Шостак, Вера	“Мае ўспаміны пра гімназію”	раздр.		2 арк	бел
Мурашка, Лявон (Леанід)	“Наш інтэрнат”. Фрагм. успамінаў пра ВБГ	рук		2 арк	бел
Абрамчык (Ляўковіч), Ніна	Паштоўкі да Веры Шостак	рук	1991-XI-11, Парыж	2 асоб	бел
Кіт, Барыс	Ліст да Веры Шостак	рук	2004-VII-07	1 арк, капэрта	бел
Вітушка, Сяргей	Заўвагі пра рукапіс і ВБГ, чарнавік			1 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Міхайлава, Марыя	“І пачынаю йграць”, арт. пра Льва Кіту, брата Барыса Кіта	друк		1 арк	бел
Кандрацюк, Ганна	“Барыс Кіт на Беласточчыне”, арт. пра Льва Кіту, брата Барыса Кіта. Выд.: “Ніва” №12, стр.2	копія з друку		1 арк	бел
Марціновіч, Леаніла	“Вільня, alma mater”, арт. пра ВБГ з заўвагамі Веры Шостак. Выд.: “Наша слова”, №12, стр. 3	друк з заўвагамі	1991	1 арк	бел
—	Нумар “Руні” дэдыкаваны ВБГ, арт. пра ВБГ і Кіта, успаміны Пятра Лаўрычонка. Выд.: Рунь, 1999-II-02, №21	друк	1999-II-02	4 стр	бел
Швэдзюк, М.	“Аб тым, хто не вярнуўся”, арт. пра Антона Нэканду-Трэпку з групавым здымкам ВБГ				
—	Нумар “Руні” з выразаным кавалкам. У складзе арт. Вітушкі й Аблажэя	друк	2001-XII-12	1 асоб	
—	“Бел. мастакі”. Выразка пра Леаніда Мурашку	друк		1 арк	бел

Фотаздымкі

Шостак, Вера	З файкай, подпіс “продолжаем курить”	рук	2002	1 асоб	рас
Шостак, Вера	На мерапрыемстве			1 асоб	

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Верас, Зоська	Іншыя: Хрысьціна Балаховіч, Алег Аблажэй			1 асоб	
Шостак, Вера	Здымкі, выдраныя з яе альбома і ёй падпісаныя	рук		10 фота, капэрта	бел
Вітушка, Сяргей	Вопіс і камэнтар да здымкаў, выдраных з альбома Веры Шостак			1 арк	бел

Відэва

Шостак, Вера	Запіс з LRT (CD-дыск)			1 асоб	

Іншыя ўспаміны пра ВБГ

Русак, Міраслава	“Пачатковая школа пры ВБГ”, арт. Выд.: Рунь, №26, стр. 1	друк, раздр. з заўвагамі.	1999-IX-09	2 арк + 8 стр.	бел
Брадоўскі, Анатоль	Успаміны пра ВБГ. Запісаў С. Вітушка	рук		7 арк	бел
Брадоўскі, Анатоль	Успаміны пра ВБГ. Запісаў С. Вітушка	рук		10 арк	бел
Брадоўскі, Анатоль	“Усё, чаго бы ні вучыўся — выхоўвае характэр”. Успаміны пра ВБГ	раздр.	2000-I-01	2 арк	бел
Пракаповіч, Вольга й Лідыя	Копіі школьных дакумантаў ВБГ, вопіс і камэнтары С. Вітушкі	копіі	1939–42	7 арк, капэрта	пол, бел, літ
Вітушка, Сяргей	Сьпіс успамінаў пра ВБГ з заўвагамі	рук		4 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Анцукевіч, Алег	“Успаміны пра дырэктара ВБГ Міколу Анцукевіча”	раздр.	1999-VI-06	4 арк	бел
Анцукевич, Алег.	“Вильнюсский педагог-филолог” пра Н. Анцукевіча, арт.	маш, копіі		18 арк	рас
Анцукевіч, Алег	“Некоторые факты из истории ВБГ”. Да 80-годзьдзя ВБГ	рук		13 арк	рас
Пусько, Тэрэза	Успаміны пра ВБГ (без пачатку)	раздр.		2 арк	бел
Мароз, Вольга	“Меняліся ўлады, але гімназія жыла”. Успаміны пра ВБГ	раздр.	2000-I-01	4 арк	бел
Кіт, Барыс	“Вучэнь, вучыцель, дырэктар”. Успаміны пра ВБГ. Выд.: “Летапіс ВБГ” (1983), стр. 12-17	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі	1981-1982	6 арк	бел
Драфейчук, Аляксандар	“Сонца ў маё ваконца!”. Успаміны пра ВБГ. Выд.: “Летапіс ВБГ” (1983), стр. 18-20	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі	1982	2 арк	бел
Грышкевіч, Францішак	“Наша Віленская гімназія”. Успаміны пра ВБГ	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		3 арк	бел
Бяленіс, Людвіка; Пануцэвіч, Ірэна	Успаміны пра ВБГ (без пачатку)	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		2 арк	бел
Галяк, Раіса	“Мае ўспаміны пра ВБГ”	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		5 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Галяк, Раіса	“Настаўнікі Віленскай Бел. Гімназіі”	раздр.		4 арк	бел
Тумаш, Вітаўт	Успаміны пра ВБГ і Віленскі Бел. Музэй	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		7 арк	бел
Багдановіч, Алег	“У Базільянскіх мурох”. Успаміны пра ВБГ	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		2 арк	бел
Катковіч, Анэля	Успаміны пра ВБГ	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		2 арк	бел
Багдановіч, Янка	“Бел. прытулак пры ВБГ”. (Гл. фонд Багдановіча)	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі, дзьве раздрукоўкі		7 арк + 11 арк	бел
Багдановіч, Янка	“Віленская Бел. Гімназія”. (Гл. фонд Багдановіча)	рук		стр. 29–49	бел
Станкевіч, Адам	“Іван Луцкевіч — закладчык Віленскай Бел. Гімназіі”	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		4 арк	бел
Акула, Кастусь і Лаўрычонак, Пятро	Успаміны пра ВБГ	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		3 арк	бел
Войцік, Галіна	“Гімназія ў апошнія гады працы”	рук; раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		4 + 7 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Коўш, Сьвятаслаў	“Наша Alma mater”. Выд.: “Летапіс ВБГ” (1983), стр. 10-12	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		3 арк	бел
Вітан-Дубейкаўская, Юліяна	“Пра заснаваньне ВБГ”. Фрагм. кн. “Мае успаміны”. Выд.: “Летапіс ВБГ” (1983), стр. 20-21; “Беларус” №300/82	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		3 арк	бел
Ярмалковіч, Віктар	“Летапіс Віленскай Бел. Гімназіі”. Выд.: “Летапіс ВБГ” (1983), стр. 1-8	раздр. з заўвагамі С. Вітушкі		8 арк	бел
Езавітаў, Кастусь	“Віленская Бел. Гімназія — кузьня адраджэньня дзеячоў”	раздр.	1944-III-03	1 арк	бел
Красоўская, Людміла	“Адзін год вучобы ў ВБГ”	раздр.		2 арк	бел
Пецюкевіч, Марыян	“Жменька ўспамінаў зь Віленскай Бел. Гімназіі”	раздр. з заўвагамі		19 арк	бел
Клімовіч, Адольф	“Мае ўспаміны пра Віленскую Бел. Гімназію”	раздр. з заўвагамі		2 арк	бел
Шутовіч, Янка	“Гімназія ў першыя гады існаваньня”	раздр. з заўвагамі		4 арк	бел
Цітовіч, Генадзь	“Пра майго сябра”. На адвароце рук. радыва-скрыпта С. Вітушкі пра Альфонсаса Аўгуліса. Пра гімназічны хор	раздр. з заўвагамі; рук.	1981	1 арк	бел
Рулінскі, Мікола	“Што знача націяналіст”	раздр.		2 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Канапацкі, Мацей	“Беларускі аазіс” (“Гляджу на фота”)	раздр. з заўвагамі, раздр. здымкаў	1998	3 арк	бел
Шутовіч, Марыя	“Мая праца ў бел. прытулку ў Вільні”. На зваротным баку зацемкі С. Вітушкі аб сабаках [sic!]	раздр., рук		1 арк	бел
Жук-Грышкевіч, Вінцэнт	“Мой шлях у Віленскую Бел. Гімназію”. Успаміны й біяграфічны нарыс рукой С. Вітушкі	раздр. з заўвагамі; рук		9 арк	бел
Стэповіч, Альбін	“Заява”. Заява вучыцеля пяяньня да Цэнтральнай Школьнай Рады	раздр.	1923-VI-06	1 арк	бел
—	“Летапіс Віленскай Бел. Гімназіі 1919–44 (выд. др., папраўленае і дапоўненае)”. Аўтары: Жывіца, Ю.; Ярмалковіч, Віктар, Коўш, Сьвятаслаў; Кіт, Барыс; Дарафейчук, Александар; Вітан-Дубейкаўская, Юльляна;	друк	1983, замежжа	51 стр	бел
—	“Успаміны і інш. матэрыялы пра ВБГ”. Аркуш-шыльда для збору	рук		1 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
—	“Дадатковы матэрыял, можна выкарыстаць для напісаньня уступу й г.д.”. Аркуш-шыльда для збору	рук		1 арк	бел

Копіі ліставаньня пра 80-годзьдзе ВБГ

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Войцік, Галіна	Прамова да 80-годзьдзя ВБГ	рук		13 арк	бел
Лаўрычонак (Дзед Пятро)	Прамова. Пра ВБГ	копія з рук	1999, Полацк	2 арк	бел
Хільман, Антоні	Пра 80-годзьдзе ВБГ. Фрагм.	копія з рук		1 арк	бел
Марціновіч, Леаніла	“Шаноўныя сябры...”. Пра ВБГ	копія з рук		1 арк	бел
Анішчык (?)	“Дарагі Леанід Адамавіч”. Пра ВБГ	копія з рук		1 арк	бел
Кіт, Барыс	“Бел. Гімназія у Вільне. 80-ы юбілей (1919–99)”	копія з рук	1998, Франкфурт-на-Майне	36 арк	бел

Дадатковыя матэрыялы

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Мілюк, Расьціслаў	“Каб жа тое слова ды людцоў з’яднала”. Стр. 1–5, 8	рук		6 арк	бел
Бязь імя	“Сёньня, маючы далёка за сабою навуку...”. Фрагм.	рук		1 арк	бел

Аўтар	Тытул і тэмы	Тып	Гады й места	Колькасьць	Мова
Луцкевіч, Лявон	“Вядома, нельга казаць, каб ужо зусім не было ніякой інфармацыі пра гісторыю гімназіі...”. Фрагм.	рук		1 арк	бел
Акула, Кастуць	Ліст да Паўла Саўчанкі, да “Руні”. Пра гімназію й стыль “Руні”, тут жа фота Акулы школьнікам	рук	1999-V-05, Таронта	1 фота, 1 арк, капэрта	бел
Вітушка, Сяргей	Сьпісы інфармантаў пра беларускае скаўцтва	рук		3 арк	бел

Скарачэньні

альб. — альбом(ы)
АН — Акадэмія навук
арк. — аркуш
арт. — артыкул(ы)
асоб. — асобнік(і)
аўт. — аўтарызаваны
б/д — бяз даты
бел. — беларускі
біб-ка — бібліятэка
быт. — бытавы
вар. — варыянт(ы)
ВБГ — Віленская Беларуская Гімназія
выд. — выдана, выданьне
гл. — глядзі(це)
дак. — дакумант(ы)
др. — другі
дубл. — дублікат
зб. — збор
іл. — ілюстрацыя
кам. — камэнтар
кансп. — канспэкт
кн. — кніга
кс. — ксёндз
л. — ліст
лац. — лацінка
літ. — літоўскі
літ-ра — літаратура
мат. — матэрыялы
маш. — машынапіс
нац. — нацыянальны
ням. — нямецкі
п. — пасля
пол. — польскі
праф. — прафэсар
публ. — публікацыя
рас. — расейскі
раздр. — прынтэрная раздрукоўка
розн. — розны
рук. — рукапіс(ы), рукапісны
рэц. — рэцэнзія
скр. — скрыня
сш. — сшытак, сшыткі
ТБК — Таварыства Беларускай Культуры (на Літве)
ТБШ — Таварыства Беларускай Школы (на Літве)
тс. — таксама
тэч. — тэчка
узг. — узгаданы, уздагваецца
ун-т — унівэрсітэт
уст. — устаўка
ф-т — факультэт
фальк. — фальклёр, фальклёрны

Паказальнік імёнаў

Preliminary review of the archives of Lutskievich Belarusian Museum in Vilnius

The collection of archives for the future Lutskievich Museum began when a young Belarusian couple, Siarzhuk Vitushka and Liudvika Kardzis, moved to Vilnius. As for many other young Belarusian intellectuals at the time, Vilnius tempted them with the lived memories of vibrant Belarusian cultural life in the interwar. Here, in Vilnius, there were still present (although very old) people who experienced it directly — although most have paid for their engagement in Soviet labor camps. This was a memory goldmine for the young generation of Belarusian activists: they learned about various institutions of independent Belarusian culture, memory of which was well hidden during the Soviet years. The second step was revival — the interwar concepts were adapted to new circumstances, yet continuity was at the core of these endeavours. Among the reemerged institutions were "Nasha Niva" newspaper and the Belarusian Gymnasium in Vilnius.

Vitushka, as a leader of the late 1980s »Talaka« political and ecological movement, eventually assumed leadership of a new ambitious task in the same vein — renewing the Belarusian Museum in Vilnius. During the interwar, the museum under this title had a large collection of Belarusian history: incunabula, ethnography, weapons, numismatics, folklore and art. When the Soviets occupied Lithuania, the museum was closed, its collection dispersed over newly established state-owned memory institutions of Belarus and Lithuania, and the museum staff was repressed. The older generation of Vilnius Belarusians who got to visit the museum in person dreamed of seeing it

revived to its former glory and with the former collections. Yet, Vitushka, as a professional historian, knew that it was not a possible scenario. And even more, he was fascinated with the Belarusian culture of the 20th century, which was available to collect, and decided to create the museum anew.

This work was also born from a dire necessity of document preservation. At this time, the generation of Vilnius Belarusians, who were active in interwar time, started to pass away, having no one to inherit their belongings and memoirs (Zoia Koush, Aliaksiei Anishchyk, Ianka Tuleika). The same is correct for elder emigrants (Symon Shautsou, Barys Kit, Alies' Alekhnik), who renewed in 1990–2000 their contacts in Vilnius. Even when there were children, for most of them the heritage of their parents did not seem important. This way, many valuable archives were lost. The old Vilnius Belarusians were aware of this generational gap and donated their archives to Vitushka. Soon, Siarzhuk and Liudvika registered a non-governmental organisation, called I. Lutskevich Belarusian Museum in Vilnius. However, for several decades the archives were stored at their home. Neither Belarusian or Lithuanian state expressed interest in supporting this endeavour. Siarzhuk's failing health eventually left him incapable to manage the collection. In 2012 the Museum has lost his founder.

The situation however changed after 2020. After the public uprising in Belarus was met with violent response from the state, tens of thousands of Belarusians have fled their country. Many of them found their new home in Vilnius, Lithuania. Lithuanians supported the Belarusians' wish to be a democratic country unanimously. The Vilnius municipality, after seeing the influx of political emigrants, decided to give a building in the city centre for the newly emerging community. The competition was announced, and the Belarusian museum in

Vilnius won it. The Museum and the public initiative hub was opened in summer 2021. New facilities brought volunteers and community to the Museum. Now, the Museum and its archives brings new perspectives on Belarusian history, culture and identity. This new perspective is crucial for the current times of mass migration of Belarusians. As the new and large Belarusian community is born in Vilnius, Belarusian presence in Vilnius almost a century ago is an important history to explore. Contemporary Belarusian community is attempting to build new national institutions in exile and the materials reflect this process during the interwar.

That was a brief history of the new Belarusian museum in Vilnius. What follows is an overview of the Museum archives and its collections.

* * *

The preliminary review of the archives of the Vilnius Belarusian Museum is aimed to give a general understanding of the contents, topics and volume of the collections. Now the archives are grouped into the collections, which are described in general, but the individual documents are not. In further versions of the review documents and photographs will be described step by step, bibliographies will be added and so on.

Together with describing, we scan and photo some documents and upload them to our page in archive.org, check it for updates.

I Personal archives

Zoia Koush

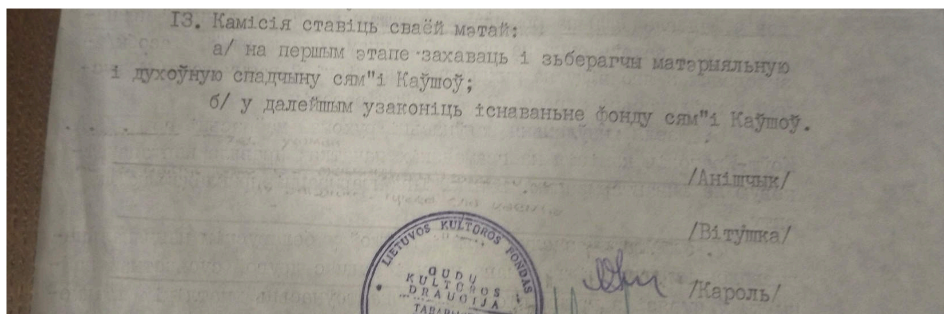
The archives were taken from her house after her death due to the absence of ancestors who would care about her heritage. Documents were packed by Siarhei Shupa, Siarzhuk Vitushka, Kastus' Shysheia, Symon Karol' and Liavon Karol', who made a record (preserved in the archive), and received by Siarzhuk Vitushka and Liudvika Kardzis on behalf of Lutskievich museum.

Embroidery made by Koush in exile

The collection contains a vast and long-time correspondence of Zoia Koush, including the letters to her husband Aliaksandar Kratovich in Vorkuta exile. There is also a huge collection of postcards from the 1910s until the 1990s.

Zoia Koush graduated from Vilnius Belarusian Gymnasium, the collection includes memoirs about it. Then she entered the Law faculty of Vilnius University, here we have her lecture notes and diploma. In the time of Nazi occupation she worked as a legal adviser for the Belarusian national committee in Vilnius, in 1944 moved to Germany and in 1947 was arrested and sent to Soviet camp till 1950. The archive preserves her memoirs on these parts of her life.

13. Камісія ставіць сваёй мэтай:
а/ на першым этапе захаваць і зьберагчы матэрыяльную і духоўную спадчыну сям"і Каўшоў;
б/ у далейшым узаконіць існаваньне фонду сям"і Каўшоў.

/Анішчык/

/Вітушка/

/Кароль/

A fragment of the protocol on delivery of Koush's heritage to the Museum

After returning to Vilnius she was living from selling flowers, therefore the archive includes her bookkeeping on that. Besides it contains medical prescriptions (1920–1980s) and other daily life documentation.

The collection also includes materials from an exhibition in her memory and community notes on organising the funeral.

Zos'ka Veras

This collection includes so far only one of many self-published books, which Veras edited and spread during the late Soviet period. Her correspondence is contained in Aliaksiei Anishchyk's archive.

Aliaksiei Anishchyk

The archives were passed to Siarzhuk Vitushka and Liudvika Kardzis by the widow after Anishchyk's death. Mostly it included papers of other people (Barys Kit, Paval Karuza, Ianka Bahdanovich), which are now moved to special collections.

Anishchyk's own archive includes a representative collection of his personal documents, some drafts of his articles, prose and poetry and a huge, not fully organised yet correspondence.

Anishchyk (1912–2007) graduated from Poznań University and during the Nazi occupation taught in a Belarusian school in Nowogródek (Navahrudak), about which he later collected materials (partially preserved in the archive) and published a book.[6] In 1948 he was arrested and sent to a Soviet camp. After being released in 1962, he moved to Lithuania. Most of his records belong to the last period of his life, when he actively participated in the Vilnius Belarusian movement: wrote for periodicals and founded the Union of Vilnius Belarusian political prisoners (documents preserved in his archive).

A collage in Anishchyk's self-made album, 1950s, Mordovia

Besides that, his archive contains a rich collection of photographs of Belarusian thematics, on which he left informative commentaries and, at times, retouched in a most terrible way. Many of them were used in exhibitions about

6 Чэмер, Андрэй. Наваградская беларуская гімназія. Вільня, 1997. – 136 с.

Vilnius Belarusian Gymnasium. The museum also preserves his collection of badges and a type-writer he probably inherited from Adolf Klimovich.

As they say, most of his archives (library and papers) Anishchyk delivered to Belarus.

Tuleika collections

Consist of four personal archives of:

- Nadzieia Shnarkevich, a teacher in Vilnius Belarusian Gymnasium,
- Iazep Shnarkevich, her husband and a teacher there,
- Ian Tuleika, a pupil of the Gymnasium adopted by Shnarkevichs
- Ianka Bahdanovich, also a pupil of the Gymnasium, who grew up in a foster care in Vilnius Belarusian Orphanage.

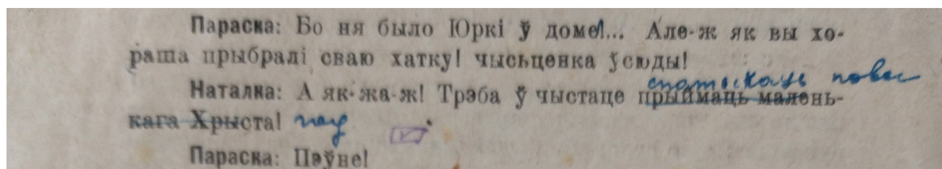
The papers were delivered to Liudvika Kardzis by Tuleika's daughter-in-law. Also these collections contain notebooks of the gymnasium pupils, including two very interesting notebooks with descriptions of school games.

Together with these papers the Museum received some books; several of them have Tuleika's personal stamp of his gymnasium years.

Iazep Shnarkevich

The main part of this collection comprises thick black notebooks, which Shnarkevich filled daily during his imprisonment in Lukishki jail in Vilnius in 1927–1928. His writing and drawing were inspired by Anton Lutskievich, who

planned to publish a prison writing collection. Shnarkevich's work though didn't see the light. The notebooks were found under his house foundation during repairs long after he died.

Параска: Бо ня было Юркі ў доме... Але-ж як вы хораша прыбралі сваю хатку! чысьценька ўсюды!

Наталка: А як-жа-ж! Трэба ў чыстаце ~~прыймаць маленькага Хрыста~~!

Параска: Пеўне!

A fragment of censure in New Year performance (from Tuleika books):
One must in purity ~~meet little Christ~~ encounter New Year

Nadzieia Shnarkevich

Her archive preserved manuscripts with unpublished folklore records and folkloristics articles, her correspondence and her memoirs about the Committee of Belarusian School (1924–1930). To the archives of both spouses belong papers on Nyasvizh (Nieśwież) Belarusian Gymnasium: first, memoirs were written down by Iazep and then edited and added by Nadzieia.

Ianka Bahdanovich

This archive was formed from the collections of Anishchyk and Tuleika. It includes his memoirs, poems (including a self-made album of photos and verses) and a few personal documents.

Anton Iankouski

A compact archive of Vilnius region folklorist Iankouski was received with Anishchyk papers. There are manuscripts (both

folkloristic and mundane) and a self-made album of photos and texts about Tatar town of Niemież, which was gifted by Iankouski to Anishchyk (as an inscription proves).

Mikalai Ulashchyk

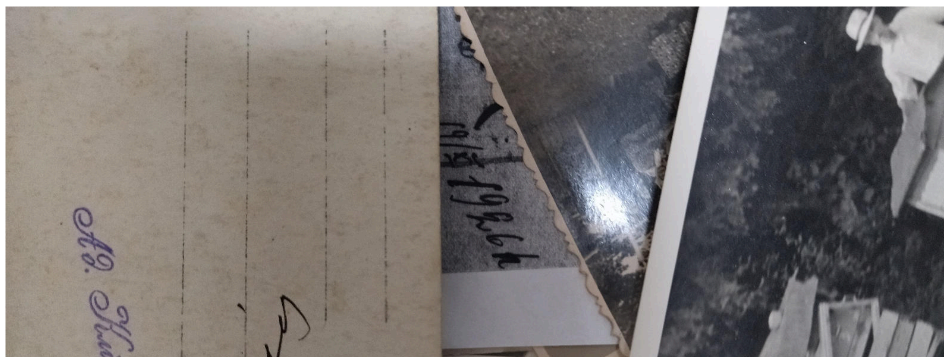
This collection contains type-written memoirs of Siberian exile by a famous historian and ethnographer. His correspondence belongs to Shnarkevich's archive.

Paval Karuza

This section contains Karuza's music manuscripts, drafts of memoirs about ethnomusicologist Grinevich and a huge yet unsorted pack of correspondence. There are also documents on political rehabilitation of Karuza.

Adolf Klimovich

This collection contains musical scores from the 1960s, when Klimovich worked as an organist and a few personal documents. His materials came together with the papers of Fabian Iaremich, who died 12 years earlier. These two most probably knew each other from their work in Belarusian Institute for Agriculture and Culture (1926–1936). Here is also attached a family photo of Juozas Einoris, whose connection to Klimovich is not known. All of these documents came from the Anishchyk's archive.

Klimovich's stamp and photo of Ianka Shutovich with bees from his collection

II Press and organizations

Newspaper »Nasha Niva«

A huge and unsorted collection of readers' mail and other correspondence, drafts, drawings, photos, and legal documents presents the whole life of the Vilnius Belarusian newspaper from the start of the national movement in the 1980s till the last paper issue of »Nasha Niva«.

Here are also contained some materials of the newspaper »Svaboda«, small-circulation Belarusian press of 1980–1990s: brochures, zines, leaflets, calendars, tickets, postcards.

The archive was donated by the former »Nasha Niva« editor Siarhei Dubavets.

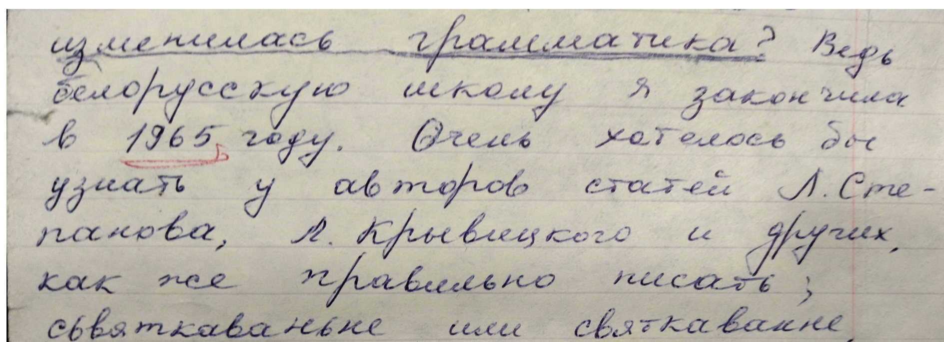
Aleh Ablazhei

A so far small archive of an illustrator and a journalist Ablazhei contains a few of his drawings from the collections of Vitushkas and Anishchyk. There are also manuscripts of his essays for the

newspaper »Run'« and illustrations for Shautsou's book (in the latter's collection). Later, when the archive of »Nasha Niva« will be sorted (Ablazhei contributed a lot to this newspaper), his archive will expand.

The newspaper »Pahonia«

A small but curious collection of materials for the Belarusian page »Pahonia« within a Soviet Lithuanian newspaper »Lietuvos rytas«. It includes layout plan and drafts, preserved by Anishchyk, readers' passionate letters and first issues of »Pahonia«.

изменилась грамматика? Ведь
белорусскую школу я закончила
в 1965 году. Очень хотелось бы
узнать у авторов статей Л. Сте-
панова, Л. Крывецкого и других,
как все правильно писать;
сьвяткаваньне или святкование,

A reader is taken by surprise with *Tarashkevitsa* in »Pahonia«

The Belarusian Vilnius newspaper »Run'«

This collection does not yet exist as a separate physical item, but sorting other materials brings more papers and mail, connected with »Run'«, so this entity is expected to emerge. Besides that, the library of the Museum has a collection of »Run'« paper issues (1997–2006, no. 1–57), donated by its editor Aleh Minkin.

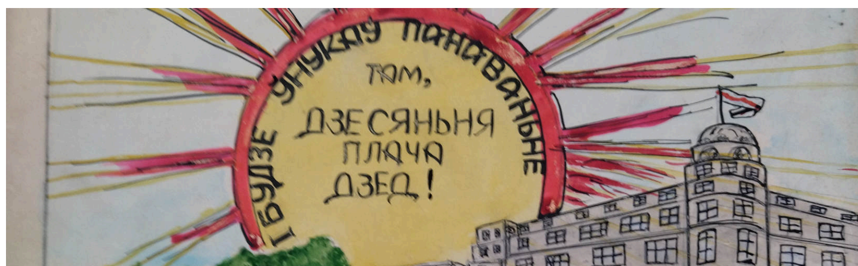
Vitushkas family archives

This archive consists mainly of two huge parts. The first part is documents of »Talaka«, a youth anarchist eco-folk movement in Belarus of 1985–1990: drafts, manuscripts, zines, photos, correspondence and so on. The other parts are documents of the Vilnius Belarusian Museum since its emergence in 1989 until now: photos, exhibitions documentation, projects, press about the museum and other. This part of the archives continues to accumulate while the museum exists.

The third part contains manuscripts of Siarzhuk Vitushka's prose, articles, theatre pieces.

Judging by volume, the collections of Vitushkas family and of »Nasha Niva« are the biggest of all within VBM archives.

Vilnius Belarusian Gymnasium collection

Grandson will rule, where now grandfather cries!
A fragment of a pupil's (probably Tuleika's) drawing.

Into a special section are collected memoirs about the Belarusian Gymnasium in Vilnius. There are mail, manuscripts, printed texts, photos. Some texts were written for »Chronicle of Vilnius Belarusian Gymnasium«, published in Toronto.[7]

---

7 Летапіс ВБМ. Таронта, 1983.

Others were collected for a series of publications in the Vilnius newspaper »Run'«, for the 80th anniversary of the gymnasium (these materials were collected and edited by Siarzhuk Vitushka). The latter collection was planned to be published as a book, which did not see the light, but some of its materials were published in other periodicals (e.g. in Białystok »Niva«). One more part is drafts of speeches for the gymnasium's anniversary celebration.

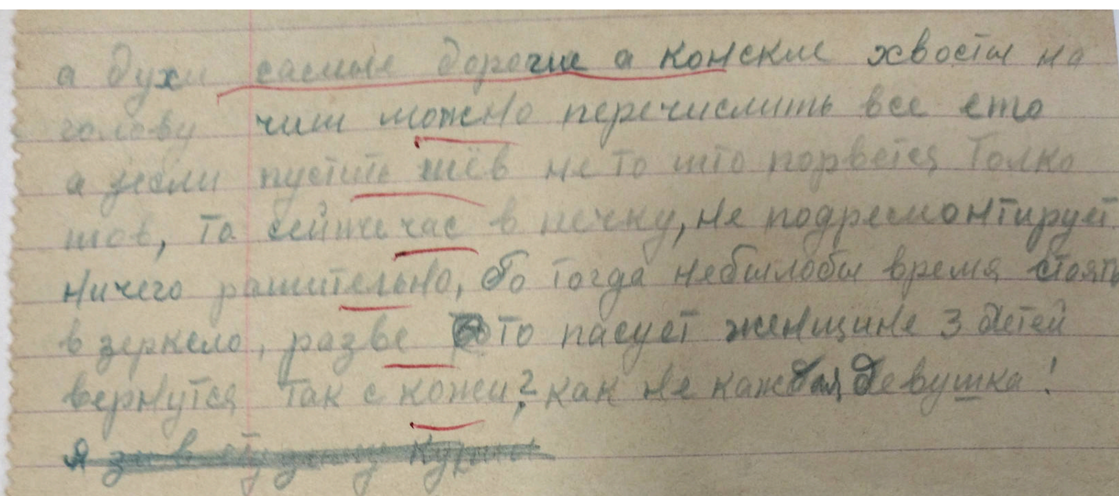
III Collective farm collections

Pabradė papers

A bunch of various papers from Pabradė in North Lithuania was donated by Ales' Marozik in 2022. The materials originate from a village house, where its former inhabitants left old papers in a box of Vitebsk factory's shoes. Here are rare documentation of kolkhoz life of the 1950s (graphics of milking and mowing), personal documents in Belarusian-Polish border dialect and a touching school drawing entitled »River«. Together with papers was delivered an old radio »Zaria« of more than impressive style.

Dauzhuks' papers

A similar set of kolkhoz documents, but from the 1970s, originates from two generations of the Dauzhuk family from Maladzyechna region in Belarus.

а духи самые дорогие а конские хвосты на
голову чем можно перечислить все это
а деньги пустить шёв не то что порвется только
шов, то сейчас в печку, не подремонтирует
Ничего решительно, то тогда не было бы время стоять
в зеркало, разве это пасует женщине 3 детей
вернутся так с концы? как не каждая девушка!

Husband's laments from Pabradė

IV Emigrant and publishing archives

Here are grouped publishing materials for memoirs of emigrants Auhen Kalubovich, Symon Shautsou (delivered by their publisher Aleh Minkin), Symon Sharetski, Maryian Petsiukevich, Mikhas' Belamuk, Paula Urban.

Two more emigrant collections are different: the archive of Ales' Alekhnik consists of photos, and archives of Barys Kit contain his correspondence, his memoirs and texts about him. Both archives were delivered by Aleh Minkin.

Although not of emigrée, but similar to those, is the archive of Miraslava Rusak. There are materials for her book »Liavon's lot« about her father, a Vilnius Belarusian publisher Stanislau Stankievich.

V Printed materials and photos

Badges, signs, bicycle plate from Anishchyk's collection

Besides the listed collection there are huge bodies of visual materials, which were delivered together with documents, but require a separate description. Here belong:

- a collection of newspapers and magazines from the 1930s till 2010s, from »Shliakh moladzi« of the Second Polish Republic and »Shliakh« of Nazi occupation up to »Run'« and »Nasha Niva« full collections. This includes emigrant press, small-circulation press and zines;
- rare books of 1920–1930s collections, delivered with archives of Tuleika, Anishchyk and others. As periodicals they merge with the Museum's library, except for special cases (when a book contains specific notes and marks of its owner or belongs to a collection of a publishing project);

- collections of photographs, in sum bigger than papers' collections; to describe them one needs rather more time;
- postcards collections, the biggest of which are of Zoia Koush and Kachynski family (delivered by Alena Taras), and smaller collections that come from the archives of Vitushkas, Anishchyk and others;
- collection of badges and signs of Aleksei Anishchyk, which includes a bicycle plate and clay medals.

Besides all listed, the collections contain multiple copies of printed materials, documents, articles, about which nobody knows where they originate from and what purpose they were made for. Therefore most of them will go to the library or recycling otherwise.

Нарыс ды вопіс склаў Ільля Магін.
English preliminary review
by Ilya Magin and Paulina Vituščanka.

Асобныя дакуманты апісалі
Алесь Пашкевіч, Паўліна Вітушчанка.

Аўтар удзячны за кансультацыі:
Андрэю Антонаву, Паўліне Вітушчанцы, Людвіцы Кардзіс,
Міхасю Скобле.

Першая вэрсія вопісу выдадзеная:
7 чэрвеня 2023, Вільня

Другая версія вопісу выдадзеная:
29 кастрычніка 2023 г.

Кантакты музэю:
hello@vilnia.com
Lithuania, Vilnius, Vilniaus g. 20
Працоўныя дні: серада—нядзеля
Працоўныя гадзіны: 14^{00} – 20^{00}